

Sektorowa Rada
ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstylnia

Poradnik

DLA INSTRUKTORÓW PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU

Branża odzieżowa | Branża włókiennicza | Branża skórzana

Fundusze
Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

PARP
Grupa PFR

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyli

Spis treści

1	MODUŁ I ELEMENTY PSYCHOLOGII Podstawowe pojęcia z psychologii	4
2	Temperament jako cecha osobowości człowieka	7
3	Sylwetka rozwojowa ucznia w okresie adolescencji i wczesnej dorosłości	8
4	Rozwój społeczny ucznia	10
1.	MODUŁ II ELEMENTY PEDAGOGIKI Podstawowe pojęcia z pedagogiki	12
2.	Proces kształcenia	12
3.	Proces wychowania	13
4.	Proces dydaktyczny	14
1.	Treści i cele kształcenia	15
2.	Środki dydaktyczne	16
3.	Kształtowanie kompetencji personalnych i społecznych w procesie kształcenia zawodowego	17
4.	Formy kształcenia w odniesieniu do praktycznej nauki zawodu	20
1.	MODUŁ III METODYKA SZKOLENIA PRAKTYCZNEGO Zasady nauczania – uczenia się	23
2.	Cele kształcenia i ich operacjonalizacja	26
3.	Metody kształcenia	27
4.	Metody oceniania w kształceniu praktycznym	33
5.	Podstawa programowa i program nauczania	36
6.	Planowanie zajęć dydaktycznych	37
7.	Opracowanie przykładowych konspektów	43
7.1	Przykładowy konspekt do przeprowadzenia zajęć praktycznych w zawodzie krawiec ..	44
7.2	Przykładowy konspekt do przeprowadzenia zajęć praktycznych w zawodzie kuśnierza ..	45
7.3	Przykładowy konspekt do przeprowadzenia zajęć praktycznych w zawodzie operator maszyn w przemyśle włókienniczym	48
1.	MODUŁ IV WYBRANE ZAGADNIENIA PRAWNE ORGANIZACJI PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU Podstawowe pojęcia związane z kształceniem zawodowym	50
2.	Podstawowe akty prawne dotyczące praktycznej nauki zawodu	53
3.	Wymagania formalne wobec instruktora praktycznej nauki zawodu	54
4.	Umowy o praktyczną naukę zawodu	57
	Wzór umowy o praktyczną naukę zawodu i umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych	59

Literatura

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

 PARP
Grupa PFR

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Wprowadzenie

Obecna reforma wychodzi naprzeciw oczekiwaniom tym, którzy chcą szkoły nowoczesnej, a jednocześnie silnie zakorzenionej w naszej tradycji. Reforma edukacji to nie tylko zmiana ustroju szkolnego. To także propozycja nowych rozwiązań w rozwoju szkolnictwa zawodowego silnie powiązanego z rynkiem pracy oraz zmiany w organizacji i funkcjonowaniu szkół i placówek oświatowych. Celem jest podniesienie prestiżu szkół zawodowych i ukierunkowanie ich oferty tak, aby kształciły specjalistów jak najlepiej przystosowanych do wymogów rynku pracy skierowane głównie na rozwijanie umiejętności uczniów zdobywanych w rzeczywistych warunkach pracy. Aby sprostać temu wyzwaniu szkoły nawiązują współpracę z pracodawcami w celu realizacji podstawy programowej.

Czy wiesz, że brakuje nauczycieli specjalistów przedmiotów zawodowych i instruktorów praktycznej nauki zawodu?

Każdy może zainwestować w siebie i podnieść swoje kwalifikacje zawodowe. Rynek pracy czeka na profesjonalny i dobrze wykształcony personel techniczny średniego szczebla .

Szkolnictwo zawodowe ponownie nabiera znaczenia. Rynek pracy uświadamia, że potrzebni są specjaliści branży odzieżowej, włókienniczej i skórzanej. Możesz zostać instruktorem praktycznej nauki zawodu, wykładowcą pozaszkolnych form oświatowych, szkoleniowcem na kwalifikacyjnych kursach zawodowych.

Czy każdy może zostać instruktorem praktycznej nauki zawodu ?

Możliwości są bardzo duże. Zarówno dla nauczycieli czynnych zawodowo, wykładowców, instruktorów, szkoleniowców i osób z wykształceniem technicznym, średnim zawodowym, dla krawców, kaletników, kosmetyczek, kuśnierzy, cukierników, piekarzy, kucharzy chcących prowadzić szkolenia.

Oczywiście inaczej wygląda droga kształcenia nauczyciela, wykładowcy, instruktora i szkoleniowca. Duża jest w tej chwili oferta różnorodnych kursów, m.in. takich, które nadają pełne uprawnienia pedagogiczne, także dla osób z wykształceniem średnim, po których możliwe jest nauczanie lub przyjęcie ucznia na naukę zawodu.

Przygotowanie na kursie pracodawców, pracowników, dla których praca dydaktyczna i wychowawcza nie stanowi podstawowego zajęcia, do realizacji zadań dydaktycznych i wychowawczych związanych z prowadzeniem praktycznej nauki zawodu dla uczniów i młodocianych pracowników umożliwia im zdobycie:

- wiedzy z prawnych uwarunkowań kształcenia zawodowego w zakładzie pracy/zakładzie rzemieślniczym, zatrudniania młodocianego, zasad i warunków odbywania przygotowania zawodowego oraz nadzorem nad przebiegiem przygotowania zawodowego młodocianego,
- podstawowej wiedzy z dziedziny psychologii i pedagogiki, umiejętności wspierania rozwoju uczniów, indywidualizowania procesu nauczania i podejmowania współpracy z nauczycielami i rodzicami,

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyla

- umiejętności z zakresu metodyki niezbędnych do efektywnego prowadzenia zajęć edukacyjnych, praktycznej nauki zawodu dla uczniów i młodocianych pracowników, rozbudzania ich zainteresowań pracą w zawodzie, właściwego doboru metod kształcenia, a także oceniania osiągnięć edukacyjnych uczniów, młodocianych i słuchaczy
- uwrażliwienia uczestników na specyficzne cechy oświaty zawodowej młodzieży i dorosłych, poprzez przygotowanie ich do odpowiedzialnego działania pedagogicznego, inspirującego innych do wszechstronnej aktywności edukacyjnej i zawodowej
- wzbogacania i unowocześniania warsztatu pracy poprzez samokształcenie i samodoskonalenie

Instruktor praktycznej nauki zawodu po ukończeniu kursu powinien charakteryzować się umiejętnościami z zakresu:

- planowania pracy dydaktyczno-wychowawczej i usługowej w procesie szkolenia zawodowego (nauka zawodu, przygotowanie do pracy),
- przygotowania stanowisk pracy (uczniów, młodocianych) planu przejść i jednostek szkoleniowych (modułów jednostkowych),
- organizowania zajęć praktycznych różnych typów i form występujących w procesie szkolenia zawodowego w zakładach/rzemiośle,
- kształtowania i rozwijania umiejętności zawodowych uczniów, sprawności i nawyków, zgodnie z zasadami psychologii pracy,
- doboru metod, zasad nauczania i środków dydaktycznych do tematów zajęć (modułów),
- prowadzenia instruktażu wstępnego, bieżącego i końcowego,
- sprawdzania osiągnięć uczniów w toku zajęć praktycznych,
- wypełniania dokumentacji przebiegu zajęć edukacyjnych,
- kształtowania motywacji u uczniów i odpowiednich postaw zawodowych,
- zawierania i rozwiązywania umów o pracę, ustalania wynagrodzeń i świadczeń na rzecz uczniów, tworzenia warunków bhp, ekologicznych i ergonomicznych,
- zapobiegania i likwidowania konfliktów w środowisku pracowniczym,
- efektywnego i konstruktywnego porozumiewania się i odbierania informacji,
- realizacji zadań dydaktycznych i wychowawczych instruktora praktycznej nauki zawodu;
- praktycznego przygotowania do realizowania zadań dydaktycznych i wychowawczych wynikających z roli instruktora praktycznej nauki zawodu.
- wzbogacania i unowocześniania warsztatu pracy poprzez samokształcenie i samodoskonalenie.

Poradnik ma pomóc w podjęciu decyzji o staniu się instruktorem praktycznej nauki zawodu. Zawiera on podstawowe zagadnienia z psychologii i pedagogiki oraz metodyki kształcenia praktycznego, przykładowe scenariusze zajęć praktycznych, wybrane zagadnienia prawne związane z organizacją praktycznej nauki zawodu niezbędne dla pracodawcy i instruktora prowadzącego kształcenie zawodowe uczniów oraz wykaz literatury i aktów prawnych w oparciu, o które powstał poradnik.

Moduł I Elementy psychologii

1 Podstawowe pojęcia z psychologii

Co to jest psychologia ?

Istnieje wiele definicji psychologii; trudność ostatecznego i powszechnie przyjętego sformułowania definicji psychologii wynika stąd, że psychologia graniczy z wieloma naukami (biologią, fizjologią, medycyną, socjologią, pedagogiką, filozofią, lingwistyką i in.)

Psychologia [gr. *psyché* 'dusza', *lógos* 'słowo', 'nauka'] to nauka badająca mechanizmy i prawa rządzące psychiką oraz zachowania mi człowieka. Psychologia bada również wpływ zjawisk psychicznych na interakcje międzyludzkie oraz interakcję z otoczeniem.

Psychologia poznawcza to dziedzina psychologii zajmująca się problematyką poznawania przez człowieka otoczenia – tworzenia wiedzy o otoczeniu, która może być następnie wykorzystana w zachowaniu. Zajmuje się badaniem struktur i procesów poznawczych. Aktywność poznawczą opisuje się także jako przetwarzanie informacji przez system poznawczy i stąd też można powiedzieć, że psychologia poznawcza zajmuje się badaniem organizacji i funkcjonowania umysłu.

Psychologia społeczna –dziedzina nauki badająca w jaki sposób obecność innych ludzi i ich działania wpływają na psychikę jednostki. Innymi słowy jest to nauka badająca procesy psychiczne i zachowanie się ludzi znajdujących się w sytuacjach społecznych – takich, w których występują inni ludzie.

Co to są procesy poznawcze?

W literaturze procesy poznawcze opisane są jako procesy tworzące i modyfikujące struktury poznawcze w umyśle. Można stwierdzić, że procesy poznawcze służą do tworzenia i modyfikowania wiedzy o otoczeniu, kształtującej zachowanie, służą poznawaniu otoczenia. Można również stwierdzić, że są to procesy przetwarzania informacji, jakie zachodzą w układzie nerwowym i polegają na odbieraniu informacji z otoczenia, ich przechowywaniu i przekształcaniu, oraz wyprowadzaniu ich ponownie do otoczenia w postaci reakcji – zachowania.

Zatem procesy poznawcze są to procesy zachodzące w układzie nerwowym i psychice człowieka polegające na;

- odbieraniu bodźców (informacji o tym co widzimy, słyszymy, dotykamy itp.) z otoczenia,
- przechowywaniu informacji,
- przekształcaniu informacji,
- wprowadzaniu ich ponownie do otoczenia w postaci jakiegoś zachowania.

Jakie są kategorie procesów poznawczych?

Elementarne procesy poznawcze

- percepcja
- uwaga
- kontrola poznawcza

Złożone procesy poznawcze

- myślenie
- inne złożone procesy poznawcze

Percepcja (spozstrzeganie) jest pierwszym etapem przetwarzania informacji, które odbierane są przez narządy zmysłów. Dzięki fenomenowi ludzkiego umysłu jest ona dostępna świadomości człowieka, może zostać przez niego zauważona i opisana. Systemy percepcyjne podlegały długiemu procesowi ewolucji, dopiero u człowieka powstał tak skomplikowany, szczególnie czuły mechanizm wykrywający i reagujący na różnorodność bodźców docierających z otoczenia.

Uwaga jest mechanizmem redukcji nadmiaru informacji, dzięki któremu spostrzegamy tylko część bodźców docierających do organów zmysłów, przypominamy tylko część informacji zakodowanych w pamięci, uruchamiamy tylko jeden z wielu możliwych procesów myślenia i wykonujemy tylko jedną z wielu możliwych do wykonania reakcji.

Pamięć i uczenie się

Pamięć to umiejętność rejestrowania i ponownego przywoływania informacji, skojarzeń czy wrażeń zmysłowych. Pamięć jest jedną z tych umiejętności układu poznawczego, dzięki któremu możemy uczyć się nowych rzeczy.

Liczba elementów, jakie można zapamiętać na krótki czas różni się między ludźmi. Osoby w trakcie intensywnej nauki np. uczniowie „chłoną” informacje szybciej niż ludzie nie angażujący się tak bardzo w zapamiętywanie nowych wiadomości.

Uzdolnienia

Jak definiujemy pojęcie: uczeń zdolny/uzdolniony/utalentowany?

O **zdolnościach** ucznia mówimy najczęściej w kontekście zdolności ogólnych, odnoszących się do inteligencji, a więc do procesów poznawczych angażujących takie funkcje jak: pamięć, uwagę, rozumienie i przetwarzanie informacji.

Uzdolnienie to zdolności kierunkowe – specjalne, czyli takie właściwości (zdolności) jednostki, które stwarzają możliwości wysokich osiągnięć w konkretnej dziedzinie np.: ponadprzeciętne zdolności plastyczne, techniczne.

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyli

Talent – to wysoki poziom określonej zdolności specjalnej lub wiązki uzdolnień, które przejawiają się w ponadprzeciętnej łatwości nabywania wiedzy lub sprawności w danej dziedzinie.

Jakie cechy charakteryzują uczniów zdolnych?

Zdaniem J. Reykowskiego młodzież zdolna to ta, która:

- szybciej lub wcześniej opanowuje umiejętności;
- jest dobra w danej dziedzinie;
- przejawia zdolności wyższe od przeciętnych w zakresie produkowania wyrobów oryginalnych.

W przypadku uczniów kształcących się w zawodzie umiejętności mogą dotyczyć sfery poznawczej (intelektualnej) oraz sfery psychomotorycznej (praktycznej). Uczniowie ci mogą osiągać lepsze rezultaty, wyższe sprawności w stosunku do uczniów przeciętnych oraz wykonywać nowatorskie wytwory materialne, które będą oryginalne pod względem technologicznym czy organizacyjno-technicznym.

Emocje i motywacja

Emocje to stany, to procesy, które dają szansę wyrażenia jednostkowego jednego człowieka. Jest to bezpośredni, czuły sygnał tego co dzieje się w osobowości, w układzie między osobą a drugim człowiekiem (między nauczycielem a uczniem). Dlatego też emocje są wyrazem ludzkiego zaangażowania, stany emocjonalne są pewną formą interakcji (ponieważ nie powstają gdy nie ma interakcji). Każdy z nas jest istotą rozumną, świadomą, skierowaną na osiągnięcie celów. Tymczasem przeżywanie intensywnych, zwłaszcza negatywnych emocji znacznie upośledza zdolność rozumowania, kojarzenia, spostrzegania, zapamiętywania i sprawnego funkcjonowania. Stąd konieczność poradzenia sobie zwłaszcza z ujemnymi stanami afektywnymi jest oczywista. Ludzie zauważając taką konieczność stosują różne techniki kontroli emocjonalnej. Polegają one na podejmowaniu przez człowieka, czasami w pełni świadomie, a nieraz zupełnie nawykowo, różnych zabiegów umożliwiających sprawowanie kontroli nad własnymi emocjami. Owe mechanizmy kontroli mogą jednak działać w różne, zwłaszcza trudne sytuacje życiowe, zdawanie sobie sprawy z ich charakteru i dynamiki. Reakcje emocjonalne stanowią tylko jedną z możliwych form naszego zachowania. Bardziej złożony mechanizm uruchamiający i podtrzymujący ukierunkowane zachowanie nazywa się motywacją.

Motywacja jest procesem, który zachodzi wewnątrz organizmu, pobudzając go do celowego działania. Ten proces wewnętrzny nazywany jest przez psychologów popędem, pobudką, potrzebą, oczekiwaniem, antycypacją, zadaniem, intencją, zamiarem, pragnieniem, zainteresowaniem, obawą przed czymś.

Motywacja to proces wewnętrzny, warunkujący dążenie ku określonym celom. Z licznych badań wynika, że zarówno niedobór motywacji, jak również jej nadmiar mogą mieć szkodliwy wpływ na wyniki działania ucznia. Coś zupełnie odwrotnego można powiedzieć o motywacji występującej w formie zainteresowania. Zainteresowanie nigdy nie osiąga natężenia, które mogłoby zdeorganizować czynność. Dlatego też uczniowie, u których

Fundusze
Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

 PARP
Grupa PFR

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyla

dominującym motywem uczenia się jest zainteresowanie, nie są narażeni na zastraszający wpływ nadmiernej motywacji.

Wpływ pragnienia sukcesu.

Jednym z motywów, który odgrywa ważną rolę pobudzającą do wysiłku w nauce szkolnej, jest pragnienie sukcesu.

Siła pragnienia sukcesu determinuje m. in. następujące ważne cechy działania:

- poziom osiągniętych rezultatów,
- wytrwałość w dążeniu do celów
- gotowość do podejmowania trudnych zadań.

Procesy motywacyjne pełnią skomplikowaną a zarazem ważną rolę w życiu każdego człowieka, ucznia, ponieważ wysiłek włożony przez nas w ten ów proces, prowadzi do osiągnięcia określonych, jakże ważnych dla nas wszystkich, życiowych celów, także tych zawodowych. Oczywiście przy tym towarzyszą wszystkim różnego rodzaju emocje.

2 Temperament jako cecha osobowości człowieka

Ważną cechą człowieka jest jego temperament, który ma ogromne znaczenie w wykonywaniu zawodu.

Temperament to zespół charakterystycznych dla jednostki i względnie stałych poza intelektualnych własności psychicznych, w znacznym stopniu uwarunkowanych genetycznie, a przejawiających się w dynamice zachowania.

Temperament charakteryzuje się następującymi cechami:

- przez pojęcie temperamentu należy rozumieć cechy zachowania pod względem których uczniowie się różnią,
- w porównaniu z innymi zjawiskami, temperament charakteryzuje się stałością przez cały okres życia i spójnością między sytuacyjną,
- odnosi się przede wszystkim do charakterystyki zachowania lub reakcji – do takich określeń jak: **intensywność, pobudliwość, energia, siła, szybkość, aktywność, tempo, wytrwałość, zmienność, ruchliwość, powolność itp.**

Typy temperamentów.

- sangwinik
- choleryk
- melancholik
- flegmatyk.

Sangwinik, choleryk, melancholik i flegmatyk to typy temperamentów występujące w czystej postaci. W takiej czystej postaci oczywiście temperament występuje bardzo rzadko

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyla

i dlatego większość uczniów posiada mieszane jego typy takie na przykład jak choleryczno-sangwinistyczny, sangwinistyczno- flegmatyczny czy choleryczno- melancholijny.

Kim jest sangwinik? To porywczy, produktywny i zdolny do pracy ale tylko wtedy, gdy ma dużo ciekawych zajęć, oprócz tego jest ruchliwy, optymistycznie nastawiony do życia i pogodny. Jest jednak skłonny do dzielenia pracy na interesującą i nieinteresującą, jest trochę lekkomyślny, W stosunkach z innymi jest z jednej strony towarzyski i lubiany, z drugiej przez swoją nieśmiałość może sprawiać otoczeniu dużo kłopotów.

Kim jest choleryk? Jest energiczny, zdolny do pracy, zmierzający konsekwentnie do osiągnięcia określonego celu, a jednocześnie porywczy i niecierpliwy, Nie unika trudności, w trudnych sytuacjach można na niego liczyć. W kontaktach uparci, skłonni do gniewu, niezadowolenia i nawet agresywności.

Kim jest melancholik? Melancholika wyróżnia duża wrażliwość, życzliwość umiejętność odczuwania i współczucia. Wszystko widzi w ciemnych kolorach i dostrzega tylko same ciemne strony. Cierpi na kompleks niższości, a każde niepowodzenie potęguje jeszcze bardziej poczucie braku zdolności. Melancholik lubi prace spokojne, samodzielne i indywidualne. Nie lubi pracy zespołowej, szybkiej o zmiennym rytmie i zmiennych danych.

Kim jest flegmatyk? Jest spokojny, zrównoważony, wytrwały, uparty i pracowity. Charakteryzuje go z jednej strony stateczność, stałość, cierpliwość, niezawodność, a z drugiej powolność, brak wyrazu i nadmierna dokładność. Preferuje pracę bez pośpiechu. Odporny na sytuacje trudne, zachowuje spokój i równowagę, niezbyt ruchliwy oraz mało towarzyski.

Chcąc w pełni ukazać temperament jako cechę ucznia, która ma znaczenie w nauce i wykonywaniu zadań zawodowych należy sobie uświadomić iż odpowiednie przygotowanie, opanowanie pewnych wiadomości i umiejętności są niezbędnymi warunkami skutecznej pracy zawodowej. Jednakże wiadomo, że wszyscy o jednakowym przygotowaniu znacznie różnią się co do sposobów wykorzystywania swych wiadomości i umiejętności. Cech temperamentu nie należy tłumić, lecz wykorzystywać i uwzględniać właściwie dobierając odpowiedni rodzaj pracy i zadań zawodowych.

3 Sylwetka rozwojowa ucznia w okresie adolescencji i wczesnej dorosłości

Wiek dorastania, zwany również adolescencją, jest okresem zbliżenia się do pełnej dojrzałości zarówno fizycznej, jak i psychicznej. Adolescencja jest okresem pomiędzy 11 a 20 r. ż., który dzieli się na etap wczesny i późny z cezurą ok. 16 r. ż.

Proces dorastania jest niezwykle skomplikowany. Obejmuje on przeobrażenia fizjologiczne oraz zmiany w zakresie intelektu, uczuć, woli a także w sferze zainteresowań, kontaktów rodzinnych i społecznych, których rozwój nie przebiega równolegle. Ten nierówny rytm rozwoju poszczególnych dziedzin życia psychicznego dorastających, powoduje zakłócenia rozwojowe oraz wyływające z nich trudności tego okresu. Wiekiem dorastania określa się

najczęściej okres od 12 do 18 roku życia. Tą nazwą obejmuje się zarówno dojrzewanie biologiczne, jak i ściśle z nim związany rozwój psychiczny i społeczny.

Zmiany fizyczne i psychiczne w okresie dojrzewania

Adolescencja, pod względem fizycznym, oznacza osiągnięcie dojrzałej budowy ciała, charakterystycznej dla osoby dorosłej. Proces intensywnego fizycznego rozwoju zaczyna się u chłopców dwa lata później niż u dziewcząt i trwa od 13 do 17 roku życia.

Równoległe do zmian fizycznych występują przemiany w rozwoju psychicznym. Ważnym aspektem tych zmian jest intensywny rozwój umysłowy i emocjonalny. Rozwój umysłowy uwarunkowany jest głównie nauką w szkole, która rozszerza zakres wiedzy ucznia i ćwiczy wszystkie funkcje poznawcze, to znaczy: wrażenia, spostrzeżenia, pamięć, uwagę, myślenie i wyobrażenia. Umiejętność spostrzegania u młodzieży kilkunastoletniej osiąga wysoką sprawność. Spostrzeżenia młodocianych stają się dokładniejsze, bogatsze w szczegóły i bardziej świadomie ukierunkowane. W procesach spostrzegania coraz więcej miejsca zaczyna zajmować obserwacja, a doskonalenie się uwagi dowolnej i procesów myślowych czyni ją planową i systematyczną.

W procesie uczenia się młodzież zaczyna posługiwać się w większej niż dotychczas mierze pamięcią logiczną. Pamięć mechaniczna rozwija się jednak nadal. Jest wykorzystywana przez dorastających, jeśli istnieje potrzeba dosłownego zapamiętywania jakiegoś materiału. Młodzież łatwo i szybko zapamiętuje wiele informacji, które potrafi wyselekcjonować spośród ogromnej liczby bodźców środowiska. Wielką rolę w rozwoju umysłowym dorastającej młodzieży odgrywają procesy myślenia. Pogłębia się zdolność analizy i syntezy, rozwija się myślenie abstrakcyjne. Cechą charakterystyczną w wieku dorastania jest rozwój myślenia abstrakcyjnego, które między innymi polega na umiejętności oderwania się od konkretności i dedukowania wniosków z czystych hipotez.

Rozwój społeczno-emocjonalny.

W okresie adolescencji sfera emocjonalna dominuje nad innymi dziedzinami życia psychicznego. Młodzież w tym czasie cechuje wzmożona pobudliwość uczuciowa i drażliwość. Młodzi łatwo popadają w stany emocjonalne krańcowe: od entuzjazmu do zniechęcenia, od nadziei do rozpacz. Z jednej strony stają się skryci, tajemniczy, chronią swoje życie wewnętrzne przed dorosłymi. Z drugiej strony odczuwają potrzebę zwierzeń. Jedni zamykają się w sobie, inni szukają przyjaciół, którym się zwierzą ze swoich zmartwień. W związku z tym powstają grupy zwane "paczkami", składające się najpierw z osób tej samej płci, potem obu płci w tym samym wieku, mające te same zainteresowania i wywodzące się z podobnych środowisk. Wokół paczek tworzą się "grupy", które łączą się na zasadzie podobieństwa zainteresowań społecznych.

Aktywność myślowa dorastających, zwiększająca się ich orientacja w różnych dziedzinach doprowadza do wytwarzania się określonych zainteresowań. Zainteresowania stanowią ważny

element osobowości człowieka, ponieważ aktywizują i ukierunkowują jego działalność w tym związanej z nauką zawodu.

4 Rozwój społeczny ucznia

Rozwój społeczny ucznia w dużej mierze jest stymulowany przez fakt, iż dziecko staje się członkiem formalnej grupy, jaką jest klasa szkolna, grupa zawodowa. Nawiązywanie kontaktów w grupie i odnalezienie w niej swojego miejsca zależy między innymi od zdolności komunikacyjnych oraz od ogólnej orientacji w świecie relacji interpersonalnych.

Sfera społeczna dziecka poszerza się o kontakty nie tylko z rodzicami czy rówieśnikami, ale też nauczycielami i środowiskiem szkoły i pracy.

Akceptacja ze strony rówieśników

W okresie uczęszczania do szkoły niezwykle ważna staje się dla ucznia pozycja zajmowana w klasie. Wyróżnia się uczniów popularnych, lubianych, gwiazdy socjometryczne, ale także uczniów odrzucanych, lekceważonych czy kontrowersyjnych. Szczególnie ujemne skutki dla kształtowania się osobowości niesie ze sobą pozycja ucznia odrzuconego i przekonanie, że nie jest się akceptowanym przez klasę i środowisko rówieśnicze.

Na przyjazne zachowania rówieśników, spontaniczną chęć niesienia pomocy i poparcie dla poglądów mogą liczyć uczniowie, którzy osiągają sukcesy zadaniowe i sprawnościowe oraz umieją porozumieć się z kolegami. Są to na ogół uczniowie atrakcyjni, kompetentni, aktywni, skuteczni, energiczni i niezbyt wrażliwi, którzy nie pamiętają zbyt długo urazów i nie przejmują się porażkami.

Brak akceptacji ze strony kolegów skutkuje złym samopoczuciem ucznia, pesymizmem, negatywnym postrzeganiem siebie, niechęcią do podejmowania wysiłków. Utrwala się wyuczona bezradność i strategie prowadzące do niepowodzeń. Doznawanie niepowodzeń społecznych rodzi przekonanie, że nie jest się godnym akceptacji.

Obawa przed odrzuceniem jest źródłem zachowania odbieranego przez innych jako postawa dystansu, w odpowiedzi na którą inni uczniowie zachowują się tak samo. W efekcie uczeń doznaje poczucia osamotnienia i uważa, że nie jest lubiany przez innych.

W związku z tym nasila zachowania, które czynią go niepopularnym. Jeżeli taki stan się przedłuży, powtarzające się sekwencje społecznych porażek mogą prowadzić do rozwinięcia się u społecznej bierności, nieśmiałości, niskiej samooceny, poczucia niższości, a także form społecznego niedostosowania o charakterze długotrwałym.

Znaczenie grupy i przynależności do grupy

U młodzieży rośnie zdolność do wysiłku, wytrwałość w dążeniu do realizacji celów, umiejętność przeciwstawiania się przeszkodom i kontrolowania emocji w sytuacji sukcesu oraz porażki.

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyla

Uczniowie szybko asymilują społeczne formy ekspresji i przyswajają społeczne reguły postępowania.

Wykształca się też skala ocen moralnych, stosowana w ocenie postępowania innych, jak i samoocena własnych zachowań. Uczniowie, zabiegając o aprobatę rówieśników, realizują zespolone zadania i inicjują nowe kontakty.

Dlaczego grupa rówieśnicza ma tak ogromne znaczenie w życiu ucznia?

Uczeń uczy się poczucia normy i uwzględniania norm jawnych i ukrytych w swoim zachowaniu.

Uczeń doskonali umiejętności, dialogu, dyskusji, negocjowania, rozwiązywania konfliktów i aktywnego słuchania.

Uczeń uświadamia sobie, że ludzie mają odmienne zdania na ten sam temat.

Uczeń rezygnuje stopniowo z egocentrycznych przekonań i bierze pod uwagę zachowania aprobowane przez grupę.

Uczeń liczy się z opiniami kolegów, którzy stają się modelami sposobu zachowania, oceniania, spostrzegania, myślenia i reagowania.

Uczeń rewiduje własne poglądy, kształtuje preferencje, postawy, wybory i zainteresowania, biorąc pod uwagę zdanie kolegów.

Uczeń ma okazję doświadczania relacji przyjacielskich, poczucia jedności z grupą.

Uczeń uczy się asystowania, wsparcia emocjonalnego, partnerstwa, dyskrecji, solidarności i współpracy w grupie oraz doskonali empatię.

Uczeń rozumie, modyfikuje i tworzy reguły, będąc aktywnym uczestnikiem „paczek”, grup itp.

Powyższy katalog umiejętności społecznych nie jest oczywiście wyczerpany. Grupa rówieśnicza wpływa też na kształtowanie się obrazu własnej osoby, transmituje komunikaty, które wbudowują się w schemat „Ja” ucznia. Dzięki bliskim relacjom z rówieśnikami doskonali się też sfera emocjonalna. Relacje z rówieśnikami pełnią funkcję stymulatora rozwoju, poznawczego, społecznego i moralnego.

Rola autorytetu.

Na rozwój społeczny ucznia, jego wychowanie ogromny wpływ ma nauczyciel będący autorytetem. Nauczyciel musi zasłużyć na bycie autorytetem, jest to często ciężka praca, ale nagroda w formie bycia dla kogoś autorytetem jest ogromna. Na pewno nie jest łatwo zapracować na miano autorytetu w oczach dzisiejszej młodzieży, ale jednak rola autorytetu w działaniach wychowawczych jest niemała. Nauczyciel nie może domagać się, aby uczniowie go szanowali, podziwiali, słuchali, naśladowali, czerpali wiele dla siebie z jego postawy, tylko dlatego, że pełni on funkcję wobec nich nadrzędną, jest ich przełożonym – nauczycielem. Musi on zabiegać całym sobą w kontaktach z wychowankami, aby dobrowolnie uznali, że warto mieć w jego postawie, umiejętnościach i przekonaniach punkt odniesienia.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

 PARP
Grupa PFR

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Moduł II Elementy pedagogiki

1. Podstawowe pojęcia z pedagogiki

Instruktor praktycznej nauki zawodu poza podstawami psychologii przedstawionymi w module I zobowiązany jest zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem zapoznać się z zagadnieniami z zakresu pedagogiki, z którymi zapoznamy się w tym module .

Co to jest pedagogika?

Pedagogika (sł. greckie *paidagogos* – dosł. "prowadzący dziecko") to nauka o edukacji (wychowaniu i kształceniu), należy do nauk społecznych i zajmuje się zagadnieniami wychowania oraz kształcenia na przestrzeni całego życia człowieka.

Pedagogika jako rozległa dziedzina wiedzy dzieli się na szereg dyscyplin i kierunków, w kształceniu zawodowym najczęściej wykorzystujemy elementy takich jak:

- pedagogika ogólna
- pedagogika pracy
- pedagogika społeczna
- teoria wychowania
- pedagogika dorosłych (andragogika)
- pedagogika nauczycieli (pedeutologia)

Co to jest dydaktyka?

Dydaktyka (pochodzi z gr. *διδακτικός* – **poucający**) to jedna z głównych gałęzi nauk pedagogicznych, która zajmuje się procesami nauczania i uczenia się oraz wychowania człowieka przez całe życie.

Dydaktyka ogólna - jako nauka o nauczaniu i uczeniu się obejmuje badaniai wszystkie przedmioty i szczeble edukacji szkolnej.

Dydaktyka szczegółowa – to metodyki nauczania poszczególnych przedmiotów np. matematyki, biologii czy nauczanie i uczenie się zawodu.

Metodyka – to sposób, (metody) nauczania i uczenia się danego przedmiotu

2. Proces kształcenia

Co należy rozumieć pod pojęciem kształcenie?

Proces kształcenia (nauczania-uczenia się) jest systematycznym, planowym, zamierzonym i długotrwałym zbiorem ściśle ze sobą powiązanych dydaktycznych czynności nauczyciela i czynności uczniów.

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyli

Proces ten obejmuje jednocześnie wszelkie świadome, planowe i systematyczne oddziaływania dydaktyczno - wychowawcze na uczniów zapewniające im wykształcenie ogólne lub zawodowe.

Kształcenie zawodowe –to proces zmierzający do przekazania uczniowi określonego zasobu wiedzy z danej specjalności o charakterze produkcyjnym, usługowym itp. Na wykształcenie to składają się: zdobyta przez uczniów wiedza oraz umiejętności specjalistyczne, charakterystyczne dla danej branży, które dzięki swym uzdolnieniom i zainteresowaniom mogą uczniowie rozwijać, doskonalić i utrzymywać w praktyce zawodowej.

Jakie procesy składają się na proces kształcenia?

Na proces kształcenia jak przedstawiono powyżej w definicji składa się uczenie się oraz nauczanie, które możemy zdefiniować następująco:

Uczenie się to proces zamierzonego nabywania przez uczący się podmiot określonych wiadomości, umiejętności nawyków, dokonujący się w procesie bezpośredniego i pośredniego poznawania rzeczywistości.

Nauczanie to organizowanie uczenia i kierowanie uczeniem się uczniów, mającej na celu przekazanie uczniowi określonej wiedzy i umiejętności.

3. Proces wychowania

Co należy rozumieć pod pojęciem wychowanie?

Wychowanie to proces w systemie edukacji i aktywności wychowanków oraz wychowawców, umożliwiający uczniowi lub uczniom zmienianie się w zaplanowanym przez wychowawców (nauczycieli) kierunku, to przekształcanie sposobów postrzegania świata, kształtowanie uczuć moralnych i estetycznych, postaw społecznych i przekonań, wszechstronne kształtowanie osobowości wychowanków, a także ich charakteru oraz woli zgodnie z przyjętymi wzorcami i normami.

Inaczej to ogół norm i celów wpływających na działalność wychowawczą, oraz ustalony bądź przyjęty wzorzec osobowy, godny do naśladowania dla młodego człowieka.

Nauczanie, kształcenie umiejętności i wychowanie są konkretnymi celami pracy każdego nauczyciela, instruktora a zadania z nich wynikające powinny wzajemnie uzupełniać się i równoważyć. Oznacza to, że nie można mówić o wychowaniu jako o zadaniu dodatkowym, realizowanym obok przekazu wiedzy czy kształcenia umiejętności.

Warto zatem sobie uświadomić, czym jest wychowanie. Patrząc na wychowanie jako proces zachodzący w relacji wychowawca - wychowanek, możemy wyodrębnić dwa istotne obszary oddziaływań Pierwszy obszar to działania związane z opieką, ochroną, dostrzeganiem i rozumieniem problemów wychowanka oraz reagowaniem na nie.

Drugi obszar wychowania to działania ukierunkowane na kształtowanie postaw wobec innych ludzi (zarówno dorosłych, jak i rówieśników), samego siebie i zadań (nie tylko związanych ze

Fundusze
Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

PARP
Grupa PFR

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyli

szkołą). Można powiedzieć, że jest to wychowanie formacyjne, w którym duże znaczenie mają wzorce osobowe, w tym przede wszystkim wychowawca. Oba te obszary powinny się łączyć, młodzi ludzie bowiem potrzebują od dorosłych opieki, zrozumienia, wsparcia, chronienia przed zagrożeniami, ale też i pomocy w poszukiwaniu wskazówek, wzorców oraz reguł postępowania w odkrywaniu świata dorosłych.

To niezwykle ważne, jakim człowiekiem jest nauczyciel, wychowawca instruktor. Podstawą wychowania jest umiejętność nawiązania dialogu z wychowankiem i kontakt z nim. Na tej bazie uczeń może budować relacje z innymi dorosłymi i rówieśnikami. Ramą tej relacji są: zbiór zasad regulujących życie w szkole, role, jakie pełnią poszczególni członkowie społeczności szkolnej, zadania wychowawcze wynikające z celów i wspólnych wartości, czyli system wychowania, z którego powstanie szkolny program wychowawczy.

4. Proces dydaktyczny

Kolejnym ważnym pojęciem w pedagogice jest proces dydaktyczny.

Proces dydaktyczny (nazywany również procesem kształcenia lub procesem nauczania), to intencjonalny, świadomy, prawidłowy i przebiegający regularnie ciąg czynności nauczycieli i uczniów, ukierunkowany na opanowanie przez uczniów wiedzy o świecie, kształtowanie umiejętności i nawyków, rozwijanie zdolności i zainteresowań, kształtowanie przekonań i postaw a także na realizację innych założonych celów dydaktycznych.

Model procesu nauczania we współczesnej dydaktyce zawiera przeważnie następujące ogniwa (momenty):

- 1) tworzenie ładu zewnętrznego i wewnętrznego przez uświadomienie uczniom celów i zadań nauczania - uczenia się, zdyscyplinowanie klasy, zapewnienie materialnych elementów kształcenia itp.;
- 2) zaznajamianie uczniów z nowym materiałem poprzez bezpośredni kontakt zmysłowy połączony z komentarzem słownym czemu ze strony uczniów powinna odpowiadać określona działalność praktyczna obserwacja, gromadzenie materiału do rozwiązywania problemów i przyswajanie gotowych wiadomości;
- 3) tworzenie uogólnień o poznanych faktach i zależnościach zachodzących między nimi, co w efekcie prowadzi do kształtowania pojęć i sądów u uczniów poprzez odpowiednie operacje myślowe, rozwiązywanie problemów;
- 4) utrwalenie wiadomości i umiejętności;
- 5) kształtowanie umiejętności, nawyków i przyzwyczajień;
- 6) wiązanie teorii z praktyką polegające na wykorzystaniu poznanej wiedzy w praktycznym działaniu;

Czynności nauczyciela i ucznia w procesie dydaktycznym.

Czynności nauczyciela	Czynności ucznia
1. Uświadomienie uczniom celów i zadań nauczania	Odpowiednia motywacja
2.Zaznajamianie uczniów z nowym materiałem	Określona działalność praktyczna, obserwacja, gromadzenie materiału do rozwiązywania problemów i przyswajanie gotowych wiadomości;
3. Kierowanie procesami uogólniania	Opanowanie pojęć poprzez odpowiednie operacje myślowe, rozwiązywanie problemów
4.Utrwalenie wiadomości i umiejętności;	Procesy memoryzacyjne i ćwiczenia
5.Kształtowanie umiejętności, nawyków i przyzwyczajzeń;	Ćwiczenia
6. Wiązanie teorii z praktyką	Różnorakie czynności teoretyczne i praktyczne
7.Kontrola i ocena wyników nauczania	Samokontrola

Opracowanie własne na podstawie *Podstawy dydaktyki ogólnej* Cz. Kupisiewicza.

Przedstawiony wyżej wzorzec procesu dydaktycznego może być modyfikowany w zależności od przedmiotu nauczania, tematu zajęć, wieku uczniów, warunków w jakich się odbywa itp. Jednak pominięcie niektórych z nich uniemożliwiło by prowadzenie jakiegokolwiek działalności dydaktycznej, i takie których nieuwzględnianie uczyniło by ją mniej wydajną.

Skuteczność procesu dydaktycznego realizowanego zgodnie z przedstawioną koncepcją ogniw (momentów) zależą w decydującym stopniu od tego czy nauczyciel potrafi odpowiednio kierować pracą lekcyjną i pozalekcyjną uczniów. Czynności wtedy prowadzą do pozytywnych wyników jeśli są zgodne z celem, mają urozmaicony tok, są przystosowane do poziomu możliwości i poszczególnych uczniów, przebiegają planowo i systematycznie, podlegają kontroli i samokontroli i ewentualnej korekcie

1. Treści i cele kształcenia

Treść kształcenia - to zasób faktów, pojęć, wiadomości, prawidłowości i teorii, przekazywany przez nauczyciela w procesie kształcenia. (cele nauczania, materiał nauczania, wymagania programowe)

- jest naczelnym pojęciem teorii oceniania szkolnego. Stanowi podstawę oceniania osiągnięć uczniów. Ma charakter trójwymiarowy i dynamiczny. Treść planowana - treść nauczania w okresie przygotowania procesu dydaktycznego

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyli

Treść poznawana - treść nauczania w procesie dydaktycznym. Analiza tej treści w koncepcji czynnościowej odpowiada na pytanie: Czy to, czego uczniowie uczą się w toku danego rodzaju zajęć, jest tym, czego się uczyć powinni?

Treść opanowana - treść nauczania po zakończeniu procesu dydaktycznego. Istnieje w postaci czynności, które uczniowie potrafią wykonać.

Co to są cele kształcenia?

Cele kształcenia według K. Denka są to świadome, z góry oczekiwane, planowane, a zarazem w miarę konkretne efekty edukacji. Efekty te odnoszą się do pożądanych zmian, które dokonują się w wiedzy, umiejętnościach, zdolnościach, zainteresowaniach i innych cechach osobowości uczniów pod wpływem procesu kształcenia.

Znaczenie celów kształcenia w procesie edukacyjnym.

- stanowią podstawowy czynnik wyznaczający rozwiązania innych elementów procesu kształcenia. Są wyznacznikiem doboru i układu treści kształcenia, podstawowym kryterium w doborze metod, form organizacyjnych i środków dydaktycznych.
- stanowią podstawę planowania i organizowania działań uczestników procesu kształcenia
- są kryterium oceny efektywności procesu dydaktycznego.

2. Środki dydaktyczne

Co to są środki dydaktyczne?

Zgodnie z teorią Czesława Kupisiewicza środki dydaktyczne są to „przedmioty materialne, które, dostarczając uczniom określonych bodźców oddziałujących na ich wzrok, słuch, dotyk itd., ułatwiają im bezpośrednie i pośrednie poznanie rzeczywistości, dzięki czemu usprawniają proces nauczania-uczenia się, a przez to wpływają korzystnie na jego efekty końcowe”. Należy dodać, że użyte w tym terminie słowo "przedmiot" odnosi się zarówno do przedmiotów oryginalnych, jak i do ich zastępników modelowych, obrazowych, słownych lub symbolicznych.

Autor wyróżnia cztery następujące rodzaje środków dydaktycznych:

1. Wzrokowe, obejmujące: przedmioty naturalne, maszyny, narzędzia, preparaty, modele, obrazy, schematy, symbole itp.
2. Słuchowe, w skład, których wchodzi: płyty gramofonowe, taśmy magnetofonowe, płyty CD wraz z urządzeniami do ich obsługi oraz instrumenty muzyczne itp.
3. Wzrokowo-słuchowe, do których należy: film dźwiękowy, telewizja, itp.

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyla

4. Częściowo automatyzujące proces nauczania-uczenia się, obejmujące: podręczniki programowe, laboratoria językowe, komputery, maszyny dydaktyczne, itp.

Dobór przez nauczyciela środków dydaktycznych zależy od takich czynników, jak:

- cele dydaktyczne
- przedmiot nauczania
- umiejętności nauczyciela
- wiek uczniów
- wyposażenie szkoły, pracowni
- zadania dydaktyczne itp.

Autorzy przypisują środkom dydaktycznym różne funkcje.

Cztery funkcje wg W. Okonia:

- poznanie rzeczywistości,
- poznanie wiedzy o rzeczywistości
- kształtowanie postaw i emocjonalnego stosunku do rzeczywistości,
- rozwijanie działalności przekształcającej rzeczywistość.

Funkcje wg Cz. Kupisiewicza

- ułatwiają uczniom poznawanie określonych rzeczy, zjawisk i procesów poprzez ich reprezentowanie lub pośredniczenie między tymi zjawiskami a uczniami,
- wspomagają myślenie, ułatwiając uczniom analizę, syntezę i porównywanie poznawanych rzeczy, zjawisk i formułowanie określonych uogólnień,
- zastępują na lekcji czynności dydaktyczne nauczyciela.

3. Kształtowanie kompetencji personalnych i społecznych w procesie kształcenia zawodowego

Od pracownika wymaga się nie tylko umiejętności zawodowych typowych dla danego środowiska pracy ale również zachowań niezbędnych do skutecznego wykonywania pracy. W rozporządzeniu MEN w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach w efektach kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów wyodrębniono kompetencje personalne i społeczne.

Charakterystyka kompetencji personalnych i społecznych.

Kompetencje personalne i społeczne to sprawności, uzdolnienia oraz cechy niezbędne do autonomicznego, zespołowego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym.

Fundusze
Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Kompetencje personalne i społeczne (KPS)	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1. przestrzega zasad kultury i etyki	<ul style="list-style-type: none">wymienia zasady etykiwyjaśnia, na czym polega zachowanie etyczne w zawodziewskazuje przykłady zachowań etycznychwyjaśnia, czym jest plagiatokazuje szacunek innym osobom oraz szacunek dla ich pracystosuje zasady kultury osobistej i ogólnie przyjęte normy zachowaniawyraża swoje opinie zgodnie z przyjętymi normami w swoim środowisku pracyprzestrzega tajemnicy zawodowej
2. planuje wykonanie zadania	<ul style="list-style-type: none">planuje pracę zespołu w celu wykonania zadaniaokreśla czas realizacji zadańrealizuje działania w wyznaczonym czasiemonitoruje realizację zaplanowanych działań
3. wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany	<ul style="list-style-type: none">wyjaśnia znaczenie zmiany dla rozwoju człowiekawymienia przykłady zachowań hamujących wprowadzenie zmianywskazuje przykłady wprowadzenia zmiany i ocenia skutki jej wprowadzeniaproponuje sposoby rozwiązywania problemów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych krawcakorzysta z różnych źródeł informacjiplanuje, realizuje i demonstruje proste działaniastosuje w życiu demokratyczne zasady i procedury

	<ul style="list-style-type: none">• planuje i realizuje zadania• dokonuje samooceny
4. ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania	<ul style="list-style-type: none">• wskazuje obszary odpowiedzialności prawnej za podejmowane działania• określa konsekwencje niewłaściwego posługiwania się sprzętem na stanowisku pracy
5. stosuje techniki radzenia sobie ze stresem	<ul style="list-style-type: none">• wymienia techniki radzenia sobie ze stresem• wskazuje zasady postępowania (zachowania) asertywnego• stosuje pozytywne sposoby radzenia sobie z emocjami i stresem• wskazuje najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej• wyraża swoje emocje, uczucia i poglądy z ogólnie przyjętymi normami i zasadami współżycia społecznego• opisuje sytuacje wywołujące stres• określa skutki stresu
6. aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe	<ul style="list-style-type: none">• podaje umiejętności i kompetencje niezbędne w zawodzie krawca• wskazuje przykłady podkreślające wartość wiedzy dla osiągnięcia sukcesu zawodowego• analizuje własne kompetencje• planuje ścieżkę rozwoju zawodowego• wykorzystuje różne źródła informacji w celu doskonalenia umiejętności zawodowych
7. stosuje zasady komunikacji interpersonalnej	<ul style="list-style-type: none">• wyjaśnia pojęcie komunikacji interpersonalnej• wymienia rodzaje komunikatów stosowane w komunikacji interpersonalnej• stosuje różne rodzaje komunikatów

	<ul style="list-style-type: none">• wskazuje bariery w procesie komunikacji interpersonalnej na podstawie zaobserwowanych sytuacji• wskazuje style komunikacji interpersonalnej i ocenia ich skuteczność• prezentuje własne stanowisko, stosując różne środki komunikacji niewerbalnej• stosuje właściwe formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej
8.stosuje metody i techniki rozwiązywania problemów	<ul style="list-style-type: none">• opisuje techniki twórczego rozwiązywania problemu• przedstawia alternatywne rozwiązania problemu, aby osiągnąć założone cele• uzasadnia, że konflikt w grupie może wynikać z różnych przyczyn
9.współpracuje w zespole	<ul style="list-style-type: none">• planuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań• określa działania realizowane wspólnie przez zespół• przestrzega podziału ról, zadań i odpowiedzialności w zespole• komunikuje się ze współpracownikami.

Nauczyciel, instruktor planując zajęcia edukacyjne powinien dobierać do osiągniętych celów kształcenia (stanowiących część zadań zawodowych) takie formy organizacyjne i metody pracy , aby uczniowie przejawiali aktywność w działaniu, a tym samym uczyli się pożądanym zachowań i postaw zawodowych charakterystycznych dla danego zawodu w branży.

Nauczyciel, instruktor może poddać ocenie organizację pracy ucznia, jego przygotowanie do pracy, poprawność w wykonywaniu przydzielonych zadań estetykę i jakość wykonania, kreatywność i konsekwencje w czasie realizowania zadań, przewidywania skutków podejmowanych działań, współpracy w zespole czy sposób radzenia sobie ze stresem.

4. Formy kształcenia w odniesieniu do praktycznej nauki zawodu

Jak rozumiemy pojęcie formy kształcenia ?

O skuteczności pracy dydaktyczno - wychowawczej decydują nie tylko stosowane w niej metody , lecz również formy organizacyjne, te z kolei wyznaczane są przez cele i zadania

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyla

kształcenia, liczbę uczniów objętych oddziaływaniem dydaktycznym, charakterystyczne właściwości poszczególnych przedmiotów, miejsce i czas pracy uczniów, wyposażenie szkoły w pomoce naukowe itp.. O ile metody odpowiadają na pytanie jak uczyć w określonych warunkach np. w warsztacie szkolnym czy zakładzie produkcyjnym o tyle **formy kształcenia (nauczania) wyznaczając organizacyjną stronę pracy dydaktycznej, wskazują jak organizować tę pracę stosownie do tego, kto, gdzie, kiedy i w jakim celu ma być przedmiotem kształcenia.**

Jakie wyróżniamy formy kształcenia w praktycznej nauce zawodu?

Kształcenie zawodowe może przybierać formy:

- **Kształcenie zawodowe szkolne**- rozumiemy przez to naukę we wszystkich rodzajach szkół zawodowych (branżowa szkoła I i II stopnia, technika, szkoły policealne, studia zawodowe itp.) dziennych, zaocznych dla młodzieży, dla dorosłych;
- **Kształcenie zawodowe pozaszkolne** - (kursy umiejętnościowe, kwalifikacyjne kursy zawodowe, szkolenia, samokształcenie, zatrudnienie młodocianych w zakładach produkcyjnych w celu nauczania lub przyuczenia do zawodu, itp.)

Kształcenie zawodowe odbywa się poprzez :

- **Naukę teoretycznych przedmiotów zawodowych** -(ta forma nie dotyczy instruktorów praktycznej nauki zawodu)
- **Praktyczną naukę zawodu** - (prowadzona w formie zajęć praktycznych i praktyk zawodowych)

Ten podział form kształcenia ma swoje odzwierciedlenie w obowiązującym **Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu.** W związku z powyższym należy sobie odpowiedzieć na pytanie:

Co rozumiemy pod pojęciem „zajęcia praktyczne” i „praktyka zawodowa”?

Definicje tych form kształcenia praktycznego zostały sformułowane we wspomnianym powyżej Rozporządzeniu MEN (§ 4.1, 4.3,4.6) i są następującej treści:

§ 4. 1. Praktyczna nauka zawodu jest organizowana w formie zajęć praktycznych, a w technikum i szkole policealnej – także w formie praktyk zawodowych.

§ 4. 3. Zajęcia praktyczne organizuje się dla uczniów i młodocianych w celu opanowania przez nich umiejętności zawodowych niezbędnych do podjęcia pracy w danym zawodzie, a w przypadku zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców na zasadach dualnego systemu kształcenia – również w celu zastosowania i pogłębienia zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy.

§ 4.6. Praktyki zawodowe organizuje się dla uczniów w celu zastosowania i pogłębienia zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

 PARP
Grupa PFR

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyla

Z analizy powyższych zapisów wnioskujemy:

- **Zajęcia praktyczne** to taka forma szkolenia, podczas której uczniowie (w tym młodociani) poznają i uczą się nowych umiejętności zawodowych zarówno praktycznych i teoretycznych, np. uczą się kroić, szyć, obsługiwać maszyny i urządzenia itp. Zajęcia te są ujmowane w planach nauczania jako oddzielny przedmiot i odbywają się planowo w wyznaczonym dniu tygodnia.
- **Praktyka zawodowa** to taka forma szkolenia, w której uczniowie nabyli wcześniej pewne umiejętności i wiedzę zawodową np. na zajęciach praktycznych i teraz wykorzystują ją i stosują w rzeczywistych warunkach pracy.

Gdzie odbywa się kształcenie praktyczne zawodowe?

Podstawa programowa kształcenia w danym zawodzie określa kiedy, w jakim wymiarze oraz gdzie może odbywać się kształcenie praktyczne.

Zgodnie z zapisami podstawy programowej kształcenie praktyczne może odbywać się w: pracowniach i warsztatach szkolnych, centrach kształcenia praktycznego, centrach kształcenia zawodowego i ustawicznego oraz w podmiotach stanowiących potencjalne miejsce zatrudnienia absolwentów szkół kształcących w zawodzie.

Natomiast praktyki zawodowe muszą być organizowane w podmiocie zapewniającym rzeczywiste warunki pracy właściwe dla nauczanego zawodu w wymiarze 4 tygodni (160 godzin) O miejscu organizacji praktycznej nauki zawodu decyduje dyrektor szkoły.

Kto może prowadzić zajęcia praktyczne, a kto praktyki zawodowe?

Zajęcia praktyczne prowadzone w placówkach szkolnych prowadzą tylko nauczyciele. Zajęcia praktyczne realizowane u pracodawców mogą prowadzić nauczyciele oraz instruktorzy praktycznej nauki zawodu, którymi są pracodawcy lub wyznaczeni przez nich pracownicy, dla których praca dydaktyczna i wychowawcza z uczniami lub młodocianymi nie stanowi podstawowego zajęcia lub jest wykonywana w tygodniowym wymiarze godzin niższym niż przewidziany dla nauczycieli, w ramach obowiązującego ich tygodniowego czasu pracy zaakceptowani przez szkołę. Podstawa zaakceptowania jest posiadanie przez instruktora przygotowania merytorycznego z danego zawodu i kursu pedagogicznego (szczególowe wymagania zostaną omówione w dalszej części).

Praktyki zawodowe bez względu na miejsce odbywania prowadzi opiekun praktyki zawodowej którymi mogą być pracodawcy lub wyznaczeni przez nich pracownicy z odpowiednim dla danego zawodu przygotowaniem merytorycznym.

Moduł III Metodyka szkolenia praktycznego

Z pojęciem metodyka zetknęliśmy się już podczas omawiania pojęć związanych z pedagogiką. Przypomnijmy sobie znaczenie tego pojęcia:

Metodyka stanowi dział dydaktyki szczegółowej, która zajmuje się sposobami (metodami) służącymi efektywnemu nauczaniu. W tym rozdziale zapoznamy się z zagadnieniami, które należy uwzględniać przy planowaniu pracy dydaktycznej, tak więc z zasadami dydaktycznymi, sposobami prowadzenia zajęć, doбором celów i oczywiście metodami jakie należy stosować w praktycznej nauce zawodu. Znajdziemy tu również przykładowe scenariusze zajęć- konspekty- dla instruktorów praktycznej nauki zawodu uczących w różnych zawodach z branży odzieżowej, włókienniczej i skórzaney.

1. Zasady nauczania – uczenia się

Zasady nauczania – uczenia się to normy postępowania dydaktycznego, których przestrzeganie pozwala nauczycielowi (instruktorowi) skutecznie zaznajamiać uczniów z przekazywaną wiedzą i doprowadzić do szybkiego opanowania umiejętności praktycznych.

W literaturze metodycznej możemy znaleźć różne sposoby formułowania zasad nauczania (a nawet różną ich liczbę) ale w kształceniu zawodowym najczęściej posługujemy się układem siedmiu zasad. Są to zasady:

- świadomego i aktywnego udziału uczniów w procesie dydaktycznym
- pogłębłości
- przystępności (stopniowania trudności)
- systematyczności
- trwałości zdobytej wiedzy i umiejętności
- operatywności wiedzy uczniów
- związku teorii z praktyka

Stosowanie zasad zwiększa prawdopodobieństwo osiągnięcia sukcesu dydaktycznego w pracy z uczniami, ale go nie gwarantuje. Można za to stwierdzić, że lekceważenie zasad nauczania-uczenia się nieuchronnie prowadzi do dydaktycznej porażki.

Zasada świadomego i aktywnego udziału ucznia w procesie dydaktycznym to zasada w której nauczyciel:

- uświadamia uczniom cele ogólne i szczegółowe kształcenia;
- przekonuje o wartości tych celów;

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyla

- motywuje do ich realizacji;
- doprowadzi do czynnej postawy uczącego się w ich osiąganiu.

Aktywny i świadomy udział uczących w myśl zasady się można osiągnąć, gdy nauczyciel;

- wywoła pozytywną motywację uczącego się;
- rozpozna i odwoła się do ich doświadczeń i zainteresowań;
- trafnie wykorzysta te doświadczenia i zainteresowania;
- nie będzie zastępował pracy ucznia własną pracą;
- zastosuje metody wymagające skupienia uwagi, działań praktycznych;
- będzie życzliwie i na bieżąco wspomagał ucznia oraz systematycznie uświadamiał mu jego postępy.

Zasada pogłębowości to najwcześniej sformułowana zasada, a zarazem najpowszechniej uznawana zasada nauczania. Stosując ta zasadę należy planować sposób przekazywania wiedzy poprzez bezpośrednie poznawanie rzeczywistości, a więc poznawanie oparte na obserwacji, pomiarze i różnorodnych czynnościach praktycznych.

Działalnością poznawczą ucznia należy kierować tj. dostarczać mu odpowiednich wskazówek i zwracać uwagę na istotne cechy przedmiotu lub zjawiska. Jest to szczególnie ważne na zajęciach praktycznych w trakcie pokazu wykonywania czynności.

Zasada przystępności (stopniowania trudności) to zasada, w której należy stosować następujące reguły dydaktyczne:

- rozpoczynać od tego, co jest uczniom znane i przechodzić do tego co nowe i nieznanie;
- przechodzić od tego co jest dla uczniów łatwiejsze do tego co trudniejsze;
- uwzględniać różnice w tempie pracy i stopniu zaawansowania w nauce poszczególnych uczniów;
- dbać o zaznajamianie uczniów z używanymi terminami pojęciami;
- dbać o staranny język i styl wypowiedzi.

Nie należy przeciążać uczniów koniecznością opanowania nadmiaru materiału.

Zasada systematyczności – to zasada decydująca w sposób istotny o skuteczności procesu kształcenia, oparta na kilku regułach dydaktycznych dotyczących pracy nauczyciela/instruktora, organizacji zajęć oraz samej pracy uczniów na zajęciach:

- systematyczne nawiązywanie do wiedzy wyjściowej przy zaznajamianiu uczniów z nowym materiałem;
- dzielenie nowego tematu na punkty i podpunkty i omawianie ich kolejno;
- powtórzenia materiału na początku (nawiązanie do znanych treści) na końcu zajęć,
- wdrażanie uczniów do samodzielnej pracy oraz wykonywania zadań zawodowych wymagających dłuższego i systematycznego wysiłku.

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyla

Właściwa realizacja tej zasady obowiązuje nauczyciela/instruktora zarówno podczas zaznajamiania go z nowym materiałem. Zasada ta zaleca również systematyczne przygotowanie się do zajęć i staranną analizę tematu kolejnych zajęć, częste stosowanie sprawdzianów umiejętności praktycznych i teoretycznych oraz oceny wyników nauczania. Im więcej czynności dydaktycznych wykonywanych jest planowo i systematycznie, tym większe prawdopodobieństwo, że praca nauczyciela /instruktora będzie rzeczywiście skuteczna.

Zasada trwałości zdobytej wiedzy i umiejętności- uczniowie zapominają znaczną część tego, czego się nauczyli. Jedni szybciej, inni wolniej, jedni w większym, inni w mniejszym stopniu, ale zapominają wszyscy (i to nie tylko uczniowie). Co nauczyciel może zrobić, aby efekty kształcenia były możliwie trwałe?

Wiedza poparta praktyką jest trwalsza, ale i umiejętności podbudowane wiedzą teoretyczną są mocniej ugruntowane, a ponadto mogą być użyteczne również w zmiennych warunkach. Zatem łączenie wiedzy z teoretycznej z umiejętnościami praktycznym podnosi efektywność kształcenia (patrz: zasada wiązania teorii z praktyką);

- Oddziaływanie na różne zmysły sprawia, że informacje zwizualizowane (schematy, wykresy itp.) łatwiej zapamiętujemy niż słowne odpowiedniki (patrz: zasada pogłębienia);
- Wiadomości „wykute” bez zrozumienia czy czynności ćwiczone bez świadomości ich sensu raczej nie pozostaną na długo w pamięci uczniów; nauczyciel powinien zadbać o to, by treści kształcenia były przez nich rozumiane (patrz: zasada przystępności);
- Jeżeli wiedza i umiejętności tworzą w świadomości uczniów spójny system, są uporządkowane i stanowią logiczną całość, to trwałość będzie znacznie większą

Ponadto „powtarzanie jest matką wiedzy”- trwałe opanowanie nabywanych umiejętności wymaga wielokrotnego powtarzania i utrwalania.

Zasada operatywności wiedzy uczniów- zasada ta zdaniem Czesława Kupisiewicza należy do zasad najważniejszych gdyż wiedza operatywna spełnia w wykształceniu współczesnego człowieka bardzo ważną rolę. Należy zatem wdrażać uczniów do dostrzegania, formułowania i samodzielnego rozwiązywania określonych problemów teoretycznych i praktycznych. Nauczyciel (instruktor) postępując zgodnie z tą zasadą powoduje, że uczniowie:

- poddają wszechstronnej analizie problem;
- tworzą hipotezy jego rozwiązania;
- uzasadniają je w świetle zdobytej wiedzy;
- wybierają najlepsze rozwiązanie;
- opracowują plan działania, realizują plan;
- sprawdzają i oceniają rezultaty.

Sformułowaną zasadę należy potraktować jako cel, do którego należy dążyć w kształceniu praktycznym.

Zasada związku teorii z praktyką – zgodnie z tą zasadą;

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

 PARP
Grupa PFR

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyla

- wiedza zawodowa powinna służyć rozwiązywaniu zadań praktycznych;
- praktyka powinna weryfikować teorie i utrwalać wiadomości teoretyczne.

Niezbędna jest właściwa korelacja pomiędzy kształceniem teoretycznym a praktycznym oznacza to że należy tak planować tematykę szkolenia praktycznego, aby uczeń mógł na niej wykorzystywać wiadomości nabyte na zajęciach z przedmiotów teoretycznych oraz teoretyczne zagadnienia poznane podczas nauki zawodu.

2. Cele kształcenia i ich operacjonalizacja

Cele kształcenia :

- opisują zamierzone właściwości ucznia,
- są formułowane wcześniej niż treść nauczania; są pierwotne wobec tej treści,
- ich określenie pozwala na kontrolę tej treści,
- każdy element treści powinien służyć określönemu celowi,
- mają charakter „uczniowski ” (każda opanowana czynność wiąże się z ogólną zmianą w uczniu)

Na czym polega operacjonalizacja celów?

Cele nauczania ogólne - kierunki dążeń pedagogicznych.

Cele operacyjne – zamierzone osiągnięcia uczniów.

Operacjonalizacja celów - to zamiana celów ogólnych na operacyjne.

Zamiana celów ogólnych na operacyjne polega na ich:

- Sprecyzowaniu.
- Uszczegółowieniu
- Konkretyzacji
- Upodmiotowieniu osiągniętego cel

Cel operacyjny powinien składać się z:

- czasownika w formie czynnej
- dopełnienia
- warunku (czasami może być pominięty)

Wszystkim celom operacyjnym przyporządkowuje się **cele szczegółowe**.

Cele szczegółowe pozwalają na zbudowanie wymagań. Często są to cele operacyjne.

Cele operacyjne opisują zamierzone wyniki nauczania poprzez nazwanie czynności (operacji), którą uczeń potrafi wykonać oraz wskazują sposób sprawdzenia umiejętności ucznia. Cel operacyjny zawiera czynność dającą się zaobserwować i zmierzyć.

Charakterystycznym sformułowaniem operacyjnego celu kształcenia jest: "uczeń potrafi".

Cele nauczania mogą być wyrażone wieloznacznie oraz przy pomocy czasowników operacyjnych

Przy operacjonalizacji celów pomocne są poniższe czasowniki (operacyjne):

Kategoria celu	Określenia wieloznaczne	Czasowniki operacyjne
A	Wiedzieć	nazwać, zdefiniować, wymienić, zidentyfikować, rozpoznać, wyliczyć
B	Rozumieć	streścić, wyjaśnić, zilustrować, rozróżnić,
C	Stosować wiadomości	rozwiązać, skonstruować, zastosować, porównać, sklasyfikować, narysować, scharakteryzować
D	Rozwiązywać problemy	dowieść, przewidzieć, zanalizować, wykryć, ocenić, zaproponować, zaplanować

Z powyższej tabeli możemy korzystać w praktycznym opracowywaniu celów zajęć praktycznych z zastosowaniem kategorii taksonomicznej.

3. Metody kształcenia

„Słyszałem i zapomniałem, widziałem i zapamiętałem, zrobiłem i zrozumiałem.”

Konfucjusz

Co to jest metoda kształcenia (nauczania) ?

Metoda kształcenia (Methodos gr. droga, sposób postępowania) to systematycznie stosowany sposób pracy nauczyciela z uczniami, umożliwiający uczniom opanowanie wiedzy wraz z umiejętnością posługiwania się nią w praktyce , jak również rozwijania zdolności i zainteresowań.

Sposób pracy z uczniami nauczyciel powinien dobierać w zależności od wieku uczniów, właściwości nauczanego przedmiotu oraz celów i zadań dydaktycznych. Poglądy dydaktyków na temat klasyfikacji metod nauczania są dość zróżnicowane co zostało przedstawione w poniższej klasyfikacji.

Klasyfikacja metod nauczania wg autorów wybranych opracowań pedagogicznych:

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

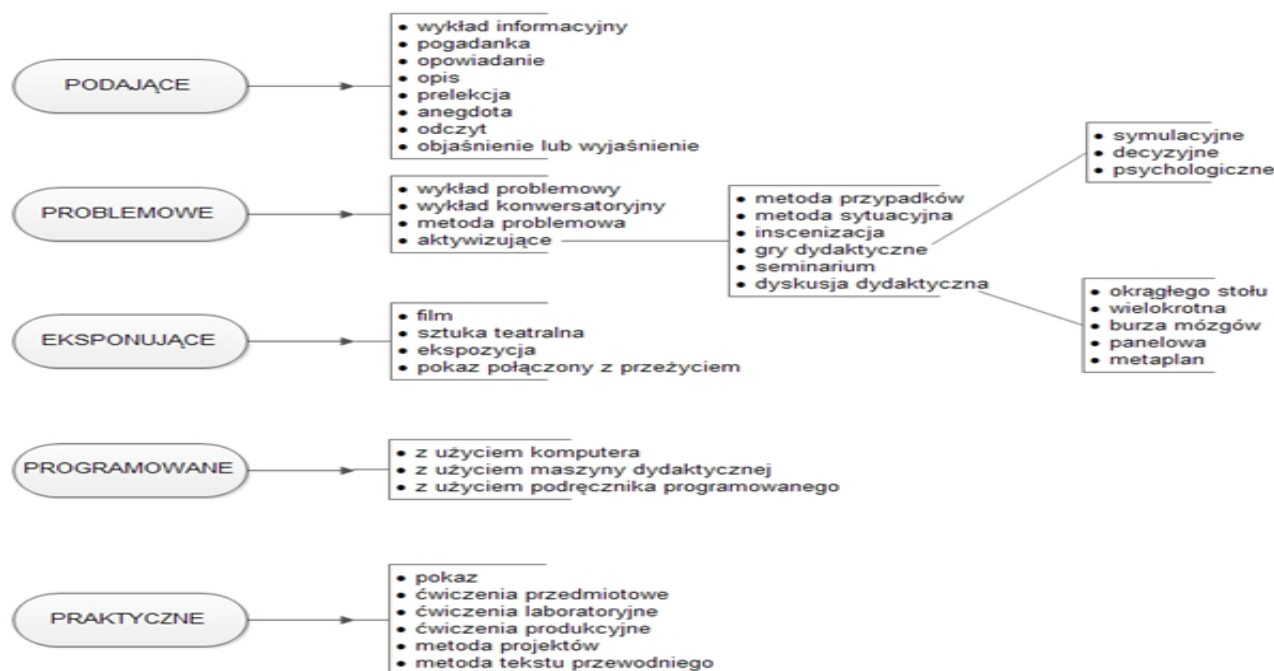
Moda i Innowacyjne Tekstylnia

1. wg K. Sośnickiego
 - podające
 - poszukujące
 - dyskusyjne
2. wg Cz. Kupisiewicza oparte na:
 - słowie
 - obserwacji i pomiarze
 - działalności praktycznej
3. wg B. Nawroczyńskiego
 - podające
 - poszukujące
 - laboratoryjne
4. wg Z. Wiatrowskiego
 - podające
 - poszukujące
 - kierowania samodzielną pracą uczniów
5. wg K. Kruszewskiego
 - słowne
 - oglądowe
 - praktyczne
 - gier dydaktycznych
6. wg J. Zborowskiego
 - służące opracowaniu nowego materiału
 - utrwalania
 - sprawdzania wyników nauczania
7. wg W. Okonia
 - podające (uczenie się przez przyswajanie)
 - problemowe (uczenie się przez odkrywanie)
 - waloryzacyjne (uczenie się przez przeżywanie)
 - praktyczne (uczenie się przez działanie)
8. wg T. Nowackiego
 - nauczania teoretycznego:
 - wykład
 - pogadanka
 - dyskusja
 - opis
 - opowiadanie
 - wyjaśnienie
 - nauczania praktycznego:
 - rozwijanie umiejętności
 - pokaz
 - ćwiczenie
 - instruktaż

Zmodyfikowany podział metod nauczania (za F. Szloskiem)

Jakie rodzaje metod nauczania mają zastosowanie w praktycznej nauce zawodu?

W dydaktyce tradycyjnej do najczęściej stosowanych metod w praktycznym nauczaniu zawodu zaliczamy:

- metodę pokazu,
- metodę ćwiczeń,
- metodę instruktazu,
- metodę pracy produkcyjnej (usługowej),
- metodę demonstrowania sposobów pracy i procesów produkcyjnych (usługowych).

Metoda pokazu - zaliczana jest do podstawowych metod poglądowych w procesie nauczania zawodu. Polega głównie na obserwacji, której towarzyszy komentarz słowny, czyli objaśnienie. Celem pokazu jest ukierunkowanie obserwacji oraz umożliwienie pełnej oceny obserwowanego zjawiska, przedmiotu lub procesu technologicznego. Metoda pokazu umożliwia uczniom bezpośrednią obserwację postawy roboczej, ruchów, czynności, zabiegów, operacji technologicznych itp. Pokaz może być stosowany jako metoda samodzielna lub jako metoda uzupełniająca inne metody, np. ćwiczenie, pracę produkcyjną, pogadankę, a nawet wykład.

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyli

Metoda ćwiczeń - to metoda kształcenia polegająca na samodzielnym wykonaniu przez uczniów ruchów roboczych, czynności, zabiegów i operacji technologicznych lub roboczych, uprzednio pokazywanych im przez nauczyciela zawodu, instruktora. Ćwiczenie polega na wielokrotnym wykonywaniu określonych czynności, których celem jest uzyskanie wyższej sprawności w działaniach umysłowych i praktycznych oraz rozwijanie aktywności sensomotorycznej uczniów. Ćwiczenia wykonywane w toku zajęć praktycznych polegają na wielokrotnym i świadomym powtarzaniu wykonywanych czynności w celu ukształtowania określonych umiejętności i sprawności manualnych, niezbędnych w bieglym wykonywaniu zawodowych zadań produkcyjnych lub usługowych.

Metoda instruktażu, (wstępnego, bieżącego, końcowego)- w praktycznej nauce zawodu metoda instruktażu często towarzyszy metodzie pokazu i ćwiczeniom. W metodzie pokazu jest to zwykle komentarz słowny wspierający pokaz, czyli werbalna instrukcja, zwana instruktażem, natomiast w ćwiczeniach jest to instruktaż jakichś czynności. W dydaktyce kształcenia zawodowego przyjęto umowny podział instruktażu na wstępny, bieżący i końcowy.

Instruktaż wstępny jest to ogół czynności nauczyciela zawodu realizowany we wstępnej fazie zajęć praktycznych.

Instruktaż bieżący realizowany jest w czasie trwania zajęć i polega na sprawdzeniu przez nauczyciela, w jaki sposób poszczególni uczniowie realizują przydzielone zadania i czy prawidłowo zrozumieli instruktaż wstępny. W razie potrzeby nauczyciel powtarza lub uzupełnia treść instruktażu wstępnego.

Instruktaż końcowy polega na podsumowaniu pracy uczniów całej grupy ze szczególnym zwróceniem uwagi zarówno na osiągnięcia, jak i niedociągnięcia w pracy. Ważne jest, by te spostrzeżenia i uwagi były obiektywne i wyważone, a przede wszystkim, aby czynione były w formie życzliwej.

Metoda pracy produkcyjnej (usługowej), zaliczana jest do podstawowych metod w praktycznym nauczaniu-uczeniu się zawodu. Polega ona na wykonywaniu przez uczniów różnego rodzaju prac użytkowych, których wykonanie przebiega według wcześniej ustalonego toku. Przebiega to w sposób następujący: po opanowaniu przez uczniów prostych czynności, zabiegów i operacji zawodowych w czasie ćwiczeń przeprowadzanych z zasady na przedmiotach użytkowych, stopniowo przechodzimy do wykonywania prac coraz bardziej złożonych, obejmujących wyuczone poprzednio czynności, zabiegi i operacje zawodowe.

Praca produkcyjna ma na celu nabywanie przez uczniów określonych umiejętności i sprawności manualnych, które kształtują się w wyniku wielokrotnego powtarzania celowych działań zawodowych. Przedmiotem pracy produkcyjnej jest zawsze konkretny wyrób lub określony zakres usługi. Podstawowym celem zajęć produkcyjnych jest wyrobienie nie tylko sprawności zawodowych, ale także dyscypliny technologicznej, poznanie norm czasowych i wymagań dotyczących jakości produkcji.

Metoda demonstrowania sposobów pracy i procesów produkcyjnych (usługowych). Celem tej metody jest:

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyli

- zapoznanie uczniów z nowymi technologiami,
- zapoznanie z nowoczesną organizacją produkcji i pracą na określonych stanowiskach pracy,
- zapoznanie uczniów z urządzeniami produkcyjnymi.

W kształceniu zawodowym wyjątkowo skuteczne okazują się te metody pracy dydaktycznej, które niejako „zmuszają” uczniów do samodzielnego gromadzenia, analizowania, przetwarzania i wykorzystywania w praktycznych czynnościach informacji pochodzących z różnych źródeł. Należy do nich zaliczyć **metodę tekstu przewodniego**.

Istotą tej metody jest zaprojektowanie dla ucznia zadania, w którego samodzielnej realizacji będzie on posługiwał się „tekstem przewodnim” – rodzajem instrukcji bądź przewodnika przygotowanego przez nauczyciela (instruktora) zgodnie z określonym schematem, prowadzącym ucznia poprzez kolejne etapy rozwiązania wskazanego mu problemu. Uczniowie pracują nad zadaniem, odpowiadając na sformułowane przez nauczyciela w tekście przewodnim pytania, posługując się przy tym odpowiednim arkuszem pracy. Fazy realizacji zadania, które powinny zostać uwzględnione także w konstrukcji tekstu przewodniego, obejmują następujące fazy:

1. informację,
2. planowanie,
3. ustalenia,
4. wykonanie,
5. sprawdzenie,
6. analizę.

Faza INFORMACJI polega na zgromadzeniu, wyszukaniu, przypomnieniu sobie przez uczniów wszystkich tych wiadomości teoretycznych, które mogą być przydatne w trakcie rozwiązywania problemu. Pytania sformułowane w tekście przewodnim dla tej fazy pracy powinny prowadzić ucznia do odpowiednich tematów, zagadnień, do których powinny odnosić się wyszukiwane informacje oraz kierować go do właściwych baz wiedzy, gdzie dane te mogą być dostępne. Mogą to być pytania typu:

- jakie znasz metody...?
- w jakim celu...?
- od czego zależy...?

Faza PLANOWANIA polega na zaprojektowaniu przez ucznia poszczególnych działań, które doprowadzą go do wykonania postawionego przed nim zadania / rozwiązania przedstawionego mu problemu. Tekst przewodni w części dotyczącej planowania powinien zawierać pytania typu:

- Jakie operacje należy przeprowadzić, aby...?
- Co należy przygotować do wykonania...?
- Jaki powinien być pierwszy krok w...?
- W jakiej kolejności należy przeprowadzić działania / operacje / czynności w celu...?

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyla

Kolejną fazą pracy tą metodą są USTALENIA. Na tym etapie uczeń przedstawia nauczycielowi (instruktorowi) przygotowany przez siebie plan wykonania zadania. Rolą jego jest sprawdzenie efektów dotychczasowej aktywności ucznia oraz zweryfikowanie poprawności zaprojektowanych przez niego czynności. Dopiero zaakceptowanie przez nauczyciela (instruktora) przedstawionego mu planu działania umożliwia uczniowi przejście do kolejnego etapu pracy. Należy zwrócić uwagę, że etap ustaleń polega wyłącznie na konsultacjach ucznia i nauczyciela. Nie powinno się tu umieszczać żadnych dodatkowych pytań.

Faza czwarta WYKONANIE zadania. Na tym etapie uczniowie realizują w praktyce poszczególne z zaplanowanych przez siebie czynności. Rolą nauczyciela jest natomiast pilne obserwowanie ich podczas wykonywanych czynności oraz czuwanie nad prawidłowym, a przede wszystkim bezpiecznym przebiegiem pracy uczniów. Tekst przewodni w części dotyczącej fazy wykonania powinien zawierać wskazówki i porady dotyczące właściwego wykonywania poszczególnych czynności składających się na rozwiązanie zadania:

- Zwróć uwagę na...
- Nie zapomnij o...
- Pamiętaj, aby...
- Zachowaj szczególną ostrożność...

Etap SPRAWDZENIA. W tej fazie uczniowie samodzielnie określają, w jakim stopniu osiągnięte przez nich wyniki pracy odpowiadają przyjętym założeniom i oczekiwaniom, posługując się w tym celu arkuszem pracy zawierającym pytania kontrolne:

- W jaki sposób można sprawdzić poprawność...?
- Czy uzyskany wynik pracy zgadza się z ...?
- Czy uzyskany efekt odpowiada założeniom...?

Ostatnia faza pracy metodą tekstu przewodniego polega na wspólnej (przeprowadzonej przez nauczyciela i wszystkich uczniów) ANALIZIE przebiegu poszczególnych etapów pracy nad zadaniem oraz ewaluacji osiągniętych efektów. Pytania do tej części mogą znaleźć się w tekście przewodnim, ale odpowiedź na nie może zostać udzielona w toku wspólnej dyskusji czy pogadanki:

- Co podczas rozwiązywania zadania było najprostsze? Co sprawiło najwięcej trudności?
- Jakie inne metody można było zastosować do rozwiązania danego zadania?
- Co można zmienić w sposobie rozwiązania danego problemu, aby uzyskać jeszcze lepszy efekt?

Chociaż praca metodą tekstu przewodniego wymaga od nauczyciela (instruktora) pewnego wysiłku, który musi on włożyć w zaprojektowanie zadania, opracowanie odpowiednich pytań, przygotowanie arkuszy pracy oraz ewentualnie materiałów dodatkowych, skuteczność tej metody w kształceniu wielu kluczowych kompetencji powinna zachęcić nauczycieli do jej stosowania w nauczaniu przedmiotów zawodowych.

4. Metody oceniania w kształceniu praktycznym

„Dydaktyka ma się tak zmienić, by jej głównym walorem była skuteczność, a głównym przeciwnikiem - pozory skuteczności, wyrażające się między innymi ocenami bez pokrycia”.

„ Między oceną szkolną a dydaktyką” Bolesław Niemierko

Co rozumiemy pod pojęciem ocenianie i jakie są cele oceniania ?

Ocenianie osiągnięć edukacyjnych (Art. 44b. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych i zachowania ucznia Dz.U.2018.o.1457 tj. - Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty) ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczycieli poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do: wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego lub efektów kształcenia określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodach oraz wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych w szkole programów nauczania;

Ocenianie osiągnięć edukacyjnych i zachowania ucznia odbywa się w ramach oceniania wewnątrzszkolnego, które ma na celu:

- 1) informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i jego zachowaniu oraz o postępach w tym zakresie;
- 2) udzielanie uczniowi pomocy w nauce poprzez przekazanie uczniowi informacji o tym, co zrobił dobrze i jak powinien się dalej uczyć;
- 3) udzielanie wskazówek do samodzielnego planowania własnego rozwoju;
- 4) motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce i zachowaniu;
- 5) dostarczanie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach i trudnościach w nauce i zachowaniu ucznia oraz o szczególnych uzdolnieniach ucznia;
- 6) umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Cele oceniania

- wywołanie zmiany w rozwoju
- uświadomienie uczniom braków w procesie uczenia się
- kontrola wyników nauczania
- ocenianie dla stopnia - różnicowanie i klasyfikowanie uczniów
- diagnoza - określanie indywidualnych potrzeb i przyczyn trudności każdego ucznia
- sprawdzanie wiadomości i umiejętności
- upowszechnianie osiągnięć uczniów – porównywanie osiągnięć szkół, określanie stopnia opanowania standardów
- aktywizowanie uczniów
- nagradzanie i dowartościowywanie
- sprawdzanie efektywności procesu nauczania - opisywanie rozwoju i postępów uczniów, ewaluacja i modyfikowanie procesu nauczania
- motywowanie do pracy

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyli

- ewaluacja programów nauczania - ocena efektywności różnych modeli kształcenia.

Funkcje oceniania

1. Wspierająca

- Nastawienie się na ocenianie osiągnięć uczniów, a nie braków.
- Pozostawienie uczniowi pewnego wyboru i kontroli nad czynnościami uczenia się.
- Indywidualizacja potrzeb ucznia w procesie uczenia się.
- Uwzględnianie w procesie nauczania osobistych zainteresowań i celów ucznia.
- Określanie jednolitych zasad i kryteriów oceniania.

2. Diagnostyczna

- Stwarzanie sytuacji, dzięki którym można otrzymać różnorodne informacje dotyczące osiągnięć ucznia.
- Określanie aktualnego poziomu osiągnięć i postępów ucznia w nauce, w celu wskazywania jego słabych i mocnych stron.
- Pomoc w formułowaniu indywidualnego planu rozwoju ucznia.

3. Kształtująca

- Doskonalenie metod pracy, samokształcenie.
- Weryfikowanie programów nauczania, podręczników szkolnych, pomocy dydaktycznych.

4. Informacyjna

- Bieżące informowanie uczniów o osiągnięciach.

Jakie stosujemy metody oceniania w kształceniu praktycznym?

Wyróżniamy tu metody:

- ustne
- pisemne
- praktyczne
 - analiza wytworów
 - obserwacyjne

Testy praktyczne:

- próba pracy- wykonywanie czynności zawodowych na w pełni wyposażonym stanowisku pracy,
- zadanie nisko symulowane- wykonywane w warunkach zbliżonych do rzeczywistych,
- zadanie wysoko symulowane- wykonywane w warunkach całkowicie nierzeczywistych (symulowanych)

W zadaniu praktycznym ocenie podlegają:

- proces

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyla

- gdy kroki procedury są istotne,
- gdy kroki procedury były ćwiczone,
- można zmierzyć odstępstwa od procedury,
- istnieje łatwość obserwacji.
- produkt
 - gdy wynik działania można obiektywnie zmierzyć,
 - gdy sposób osiągania celu nie był ćwiczony i nie jest istotny,
 - istnieje trudność obserwacji.
- proces i produkt

Kryteria oceny dla procesu:

- właściwa kolejność i skuteczność każdego kroku,
- właściwy dobór narzędzi i materiałów,
- sprawność i czas wykonywania poszczególnych działań,
- samodzielność,
- ilość zużytego materiału,
- bezpieczny sposób pracy itp.

Kryteria oceny dla produktu;

- zgodność z normami, dokładność, wygląd,
- liczba wytworzonych produktów,
- liczba braków itp.

Duża liczba kryteriów oceniania może sprawić, że ocena stanie się mało czytelna. Nauczyciel (instruktor) powinien zaakcentować te kryteria, które na danych zajęciach są szczególnie istotne. Wynikają one z celów kształcenia, zmieniają się też wraz z poziomem zaawansowania uczniów: inne kryteria dominują w początkowej fazie nauki, a inne pod koniec cyklu kształcenia. Podobnie inne w początkowej fazie kształtowania nowych umiejętności, a inne wtedy kiedy uczniowie biegle powinni wykonywać pewne czynności.

Trafnie określone kryteria oceny sprawią, że uczeń będzie w stanie dokonać samooceny; nie będzie również problemów z uzasadnieniem oceny wystawionej przez nauczyciela (instruktora).

Narzędzia samooceny

Możliwość dokonania samooceny przez ucznia służy podkreśleniu jego odpowiedzialności za efekty kształcenia. Samoocena nie musi, a nawet nie powinna być wyrażona w stopniach szkolnych. Ma być efektem autorefleksji ucznia, który ocenia czy opanował umiejętności określone w celach zajęć. Uczeń powinien dysponować prostym narzędziem ułatwiającym samoocenę. Może nim być tzw. „sprawdzanie postępów” zawierający kilka zamkniętych pytań np.

- Czy umiem ... Tak Nie

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyla

- Czy potrafi ... Tak Nie
- Czy Tak Nie

Przykładowe kryteria samooceny:

Temat lekcji: Krojenie spódnicy damskiej

- Czy umiem wymienić zasady wykonania układu kroju? Tak Nie
- Czy potrafię obliczyć zużycie materiału? Tak Nie
- Czy potrafię wykonać układ szablonów spódnicy? Tak Nie
- Czy potrafię ocenić jakość wykrojów? Tak Nie

5. Podstawa programowa i program nauczania

Wszystkie informacje dotyczące tematyki nauczania, zalecanych metod, czasu realizacji materiału, instruktor praktycznej nauki zawodu odczyta z programu nauczania. Programy nauczania są z kolei opracowywane w oparciu o podstawy programowe.

Podstawę programową dla wszystkich rodzajów szkół ogłasza Minister Edukacji Narodowej. W branży odzieżowej, włókienniczej i skórzaney obowiązują następujące podstawy programowe kształcenia w zawodach:

- 753105 Krawiec
- 932915 Pracownik pomocniczy krawca
- 311941 Technik przemysłu mody
- 753702 Kaletnik
- 753106 Kuśnierz
- 311926 Technik technologii wyrobów skórzanych
- 311931 Technik włókienniczych wyrobów dekoracyjnych
- 731808 Rękodzielnik wyrobów włókienniczych
- 815204 Operator maszyn w przemyśle włókienniczym
- 311932 Technik włókiennik
- 753501 Garbarz skór
- 311912 Technik garbarz
- 753602 Obuwnik
- 311916 Technik obuwnik

Co to jest podstawa programowa?

Podstawa programowa w polskim prawie oświatowym jest to akt prawny Ministerstwa Edukacji Narodowej określający (między innymi) obowiązkowy na danym etapie edukacyjnym zestaw treści nauczania oraz umiejętności, które muszą być uwzględnione w programie nauczania i umożliwiają ustalenie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

 PARP
Grupa PFR

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyla

Zawiera obowiązkowe zestawy treści i celów kształcenia, w tym wymaganego zakresu wiedzy i umiejętności zawodowych, które powinny być uwzględniane w planowanym procesie kształcenia i programach nauczania.

Co to jest program nauczania?

Program nauczania to dokument opracowany w oparciu o podstawę programową – zawierający opis sposobu realizacji celów i zadań ustalonych w podstawie programowej lub innych zadań wspomagających realizację tych celów.

Program nauczania dla zawodów uwzględnia aktualny stan wiedzy o zawodach ze szczególnym zwróceniem uwagi na nowe technologie i najnowsze koncepcje nauczania. Program uwzględnia także zapisy zadań ogólnych szkoły i umiejętności zdobywanych w trakcie kształcenia w szkole ponadpodstawowej umieszczonych w podstawach programowych kształcenia ogólnego, w tym:

- umiejętność zrozumienia, wykorzystania i refleksyjnego przetworzenia tekstów, prowadząca do osiągnięcia własnych celów, rozwoju osobowego oraz aktywnego uczestnictwa w życiu społeczeństwa;
- umiejętność wykorzystania narzędzi matematyki w życiu codziennym oraz formułowania sądów opartych na rozumowaniu matematycznym;
- umiejętność wykorzystania wiedzy o charakterze naukowym do identyfikowania i rozwiązywania problemów, a także formułowania wniosków opartych na obserwacjach empirycznych dotyczących przyrody lub społeczeństwa;
- umiejętność komunikowania się w języku ojczystym i w językach obcych;
- umiejętności sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi;
- umiejętność wyszukiwania, selekcjonowania i krytycznej analizy informacji;
- umiejętność rozpoznawania własnych potrzeb edukacyjnych oraz uczenia się;
- umiejętność pracy zespołowej.

W programach nauczania dla zawodów uwzględniono powiązania kształcenia zawodowego z kształceniem ogólnym polegające na wykorzystaniu wiedzy i umiejętności uczniów nabytych na wcześniejszych etapach kształcenia podczas realizacji programów przedmiotów ogólnokształcących stanowiących podbudowę do kształcenia w zawodzie.

6. Planowanie zajęć dydaktycznych

Aby nauczyciel (instruktor) mógł osiągnąć w pracy z uczniem kolejne cele nauczania musi zapoznać go z odpowiednio dobranym materiałem nauczania, tak by uczeń mógł zdobyć wiedzę i umiejętności na kolejnym poziomie wymagań.

Jakie są etapy planowania dydaktycznego?

Planowanie dydaktyczne jest koniecznym warunkiem skuteczności procesu nauczania – uczenia się, chroni nauczyciela od przypadkowości i chaotyczności, a także pozwala mu ocenić, czy i w jakim stopniu realizuje zamierzone cele nauczania i wychowania.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

PARP
Grupa PFR

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Etapy planowania dydaktycznego wg B. Niemierko.

Planowanie

Etapy planowania	Zasięg	Zakres, działania nauczyciela
Planowanie kierunkowe (cele, "co")	<ul style="list-style-type: none"> – etap edukacji – rok szkolny – semestr 	Założone efekty kształcenia, materiał kształcenia (nauczyciel opracowuje tematy zajęć, lekcyjnych oraz dobiera materiał nauczania umożliwiające osiągnięcie zaplanowanych efektów kształcenia).
Planowanie wynikowe (wymagania „na jakim poziomie”)	<ul style="list-style-type: none"> – dział programowy – duża jednostka tematyczna, modułowa – część programu 	Materiał kształcenia, wymagania programowe (nauczyciel ustala hierarchię wymagań programowych).
Planowanie metodyczne (sposoby, "jak")	<ul style="list-style-type: none"> – lekcja – cykl lekcji 	Materiał kształcenia, dobór metod i form pracy (nauczyciel projektuje przebieg zajęć dydaktycznych)

Planowanie kierunkowe. Jest planowaniem długookresowym. Wiąże cele poznawcze edukacji z celami motywacyjnymi (wychowawczymi) z materiałem kształcenia dobieranym odpowiednio do celów. Działania związane z planowaniem kierunkowym należy podjąć przed rozpoczęciem roku szkolnego, analizując dokumentację pedagogiczną oraz warunki, w jakich będzie realizowany proces dydaktyczny.

Planowanie wynikowe. Jest kluczowe dla współczesnej dydaktyki. Polega na określeniu i ustąpieniu (hierarchii) wymagań programowych, według których nauczyciel planuje zajęcia, ocenia skuteczność uczniów i skuteczność własnej pracy.

Tworząc hierarchię wymagań programowych, można określić poziomy wymagań, odpowiadające wszystkim stopniom w skali ocen szkolnych. Formułowanie wymagań na wszystkich poziomach jest bardzo trudne, a ich konsekwentne stosowanie w ocenianiu szkolnym mało realne.

Bardziej użyteczne jest określenie wymagań na dwóch poziomach:

- P- wymagania podstawowe;

Plan wynikowy najlepiej jak ma formę tabelaryczną, poniżej podano przykładowe rozwiązania.

Przykład 1.

L.p.	Temat zajęć (jednostki metodycznej)	Wymagania (uczeń potrafi)	Kategoria celu	Poziom wymagań
1.				
2.				
3.				

Przykład 2.

L.p.	Temat zajęć (jednostki metodycznej)	Wymagania podstawowe (uczeń potrafi)	Wymagania ponadpodstawowe (uczeń potrafi)
1.			
2.			
3.			

Czynności ucznia zamieszczone w kolumnie „wymagania” powinny odpowiadać celom kształcenia i mieć formę operacyjną. Operacyjne sformułowanie celu określa zachowanie się ucznia, który ten cel osiągnął (czynność i treść czynności) np. „*odczytywać graficzne zapisy (rysunki instruktażowe) wykonania węzłów technologicznych wyrobów i elementów wyrobu*”.

W planie wynikowym pomijamy pozostałe dwie cechy operacyjnego celu kształcenia, czyli:

- warunki, w jakich uczeń zaprezentuje, że cel osiągnął,
- standardy tego zachowania.

Na czym polega taksonomiczny podział celów kształcenia?

W określeniu kategorii celu posługujemy się, w zależności od charakteru czynności, taksonomią celów poznawczych lub praktycznych wg B. Niemierki.

1. Taksonomia celów poznawczych

Poziom	Kategoria
Wiadomości	A. Zapamiętanie wiadomości B. Zrozumienie wiadomości
Umiejętności	C. Stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych D. Stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych

2. Taksonomia celów praktycznych

Poziom	Kategoria
Działania	A. Naśladowanie działania. B. Odtwarzanie działania
Umiejętności	C. Sprawność działania w stałych warunkach D. Sprawność działania w zmiennych warunkach

W praktyce edukacyjnej najszerze zastosowanie znalazła taksonomia ABC celów kształcenia dziedziny poznawczej czyli taksonomia celów nauczania.

Taksonomia ta obejmuje dwa poziomy celów i cztery kategorie.

A- zapamiętanie wiadomości - oznacza gotowość ucznia do przypomnienia sobie terminów, faktów, praw i teorii naukowych, zasad działania. Wiąże się z elementarnym poziomem rozumienia tych wiadomości: uczeń nie powinien ich mylić ze sobą i zniekształcać.

B- zrozumienie wiadomości - oznacza, że uczeń potrafi je przedstawić w innej formie, niż je zapamiętał, uporządkować i streścić, uczynić podstawą prostego wnioskowania.

C- stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych - oznacza opanowanie przez ucznia, umiejętności praktycznego posługiwania się wiadomościami według podanych mu uprzednio wzorów. Cel, do którego wiadomości mają być stosowane, nie powinien być bardzo odległy od celów osiągniętych w toku ćwiczeń szkolnych.

D- stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych - oznacza opanowanie przez ucznia umiejętności formułowania problemów, dokonywania analizy i syntezy nowych dla niego zjawisk, formułowania planu działania, tworzenia oryginalnych przedmiotów, wartościowania przedmiotów według pewnych kryteriów.

Planowanie metodyczne- to projektowanie takiego przebiegu lekcji, który umożliwi uczniom uzyskanie zamierzonych osiągnięć. Plany metodyczne opracowujemy w formie konspektów (*łac. conspectus; rzut oka, zarys, widok*), bardziej szczegółowo w postaci scenariusza, który zawiera dokładne wskazówki dotyczące przebiegu lekcji.

Konspekt lub scenariusz zawiera najczęściej następujące elementy:

1. Dane organizacyjne:

- szkoła,
- zawód,
- klasa,
- przedmiot,

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyli

- **liczba uczniów,**
- **liczba godzin.**

2. Dane metodyczne;

- **temat zajęć,**
- **cele kształcenia/uszczegółowione efekty kształcenia**
- **metody pracy,**
- **środki dydaktyczne**

3. Przebieg zajęć/ Planując przebieg zajęć uwzględniamy strukturę zajęć praktycznych.

1. Czynności organizacyjno- przygotowawcze
2. Instruktaż wstępny
3. Przydział zadań szkoleniowo – produkcyjnych.
4. Instruktaż bieżący.
5. Ocena zadań szkoleniowo – produkcyjnych.
6. Instruktaż końcowy.
7. Czynności organizacyjno – porządkowe.

Poznajmy co uwzględniamy w poszczególnych elementach przebiegu zajęć praktycznych .

1. Czynności organizacyjno- przygotowawcze.

- przygotowanie prac i zadań szkoleniowo produkcyjnych,
- sprawdzenie stanu technicznego stanowisk pracy,
- przywitanie z grupa,
- sprawdzenie obecności,
- sprawdzenie ubioru i psychofizycznej gotowości uczących się,

2. Instruktaż wstępny.

- sprawdzenie merytorycznego przygotowania się uczniów,
- podanie tematów i celów zajęć,
- podanie teoretycznej podbudowy zajęć,
- opis sposobu wykonania czynności,
- zapoznanie z nowymi narzędziami, przyrządami, maszynami,
- wzorcowy pokaz czynności przez nauczyciela,
- sprawdzenie stopnia zrozumienia zadani sposobów pracy,
- uświadomienie zasad bezpieczeństwa pracy,
- ostrzeżenie przed typowymi błędami.

3. Przydział zadań szkoleniowo – produkcyjnych.

- przydział prac uczniom,
- przydział stanowisk pracy uczniom,
- określenie jakościowych i ilościowych kryteriów oceny pracy.

4. Instruktaż bieżący.

- Faza 1
 - organizacja stanowisk pracy,
 - stan maszyn i narzędzi,
 - stan gotowości do rozpoczęcia pracy,

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyla

- wydanie zgody na rozpoczęcie pracy.
- **Faza 2**
 - poprawność wykonywania pracy i ewentualne korygowanie błędów,
 - przestrzeganie zasad i przepisów bhp,
 - znajomość wykorzystywanej dokumentacji technicznej.
- Faza 3
 - bieżąca kontrola wykonywanej pracy,
- Faza 4
 - końcowy stan zaawansowania pracy uczniów,
 - pełna orientacja co do oceny pracy,
 - zgoda na zakończenie pracy oraz przygotowanie się do oddania i oceny pracy.

5. Ocena zadań szkoleniowo – produkcyjnych.

- przygotowanie się ucznia do oceny pracy,
- dokonanie ostatecznej oceny wykonanej pracy,
- wystawienie ocen.

7. Instruktaż końcowy.

- ogólna oceny pracy wykonanej przez uczniów,
- szczegółowa ocena najlepszych i najłabszych prac z podaniem uzasadnienia,
- ogólna ocena zachowań uczniów podczas pracy,
- zapowiedź tematyki następnych zajęć,
- ewentualnie przydzielenie zadań domowych.

7. Czynności organizacyjno – porządkowe.

- wyłączenie maszyn i urządzeń oraz ich zabezpieczenie,
- zdjęcie oprzyrządowania, sprawdzenie stanu narzędzi i ich konserwacja,
- oddanie narzędzi,
- uporządkowanie stanowisk pracy,
- zebranie prac/ oddanie gotowych wyrobów,
- wyłączenie źródeł zasilania.

Przygotowanie konspektu lub scenariusza zajęć jest ostatnim etapem planowania pracy dydaktycznej.

KONSPEKT /SCENARIUSZ ZAJĘĆ (propozycja)

Osoba prowadząca:.....

Nazwa / nr programu.....

Temat zajęć.....

Czas trwania zajęć:.....

Cel ogólny zajęć:.....

Cele szczegółowe zajęć w postaci zoperacjonalizowanej:

-
-
-

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

 PARP
Grupa PFR

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyli

-
-

Planowane metody i techniki pracy:

.....
.....
.....

Do zajęć będą potrzebne następujące środki dydaktyczne:

.....
.....

Przebieg zajęć: poszczególne fazy zajęć, metody i środki dydaktyczne **jeśli przewidzimy czynności uczniów i nauczyciela/ instruktora w czasie zajęć stworzymy scenariusz zajęć.**

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Uzupełniające źródła informacji dla ucznia:

.....
.....

Uzupełniające źródła informacji dla nauczyciela/instruktora:

.....
.....

Sposób uzyskiwania informacji zwrotnej od uczniów po zakończonych zajęciach:

.....
.....
.....

7. Opracowanie przykładowych konspektów

Poniżej zostaną przedstawione opracowania przykładowych konspektów nauczycieli uczących zajęć praktycznych w branży odzieżowej, włókienniczej i skórzanej.

7.1 Przykładowy konspekt do przeprowadzenia zajęć praktycznych w zawodzie krawiec

Konspekt/ Scenariusz zajęć

Osoba prowadząca;

Nazwa i nr program nauczania: krawiec 753105

Przedmiot: Usługi krawieckie

Czas trwania zajęć: 5 godzin

Temat zajęć: Obsługa klienta w zakładzie usługowym..

Cel ogólny zajęć: Kształtowanie umiejętności obsługi klienta w zakładzie krawieckim.

Cele szczegółowe zajęć: po zakończeniu zajęć uczeń będzie umiał:

- doradzić klientowi odpowiedni fason odzieży,
- przyjąć zamówienie od klienta,
- wykonać pomiary klienta,
- rozpoznać figury nietypowe,
- podejmować samodzielne decyzje,
- prowadzić dialog z klientem

Planowane metody i techniki pracy:

- pokaz z instruktorem,
- ćwiczenia praktyczne,

Formy organizacyjne pracy uczniów:

- praca w zespołach dwuosobowych (odgrywanie przez uczniów przydzielonych ról)
- indywidualne wykonania zadania

Do zajęć będą potrzebne następujące środki dydaktyczne:

- - druki przyjęcia zamówienia,
- - taśma centymetrowa,
- - katalogi i żurnale odzieżowe,

Zadanie dla ucznia

Przyjęcie zamówienia od klienta z wykonaniem pomiarów.

Przebieg zajęć, poszczególne fazy zajęć:

Faza wstępna

1. Przywitanie uczniów, sprawdzenie obecności i gotowości do zajęć.
2. Podanie tematu zajęć.
3. Wprowadzenie do tematu i uświadomienie celów kształcenia.

Faza właściwa

1. Rozwinięcie tematu zajęć

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstylnia

- omówienie zasad obsługi klienta w zakładzie usługowym
- prezentacja prawidłowo wypełnionego druku zamówienia usługi,
- wykonanie i zapisanie niezbędnych pomiarów potrzebnych do uszycia podstawowych wyrobów odzieżowych.
- nauczyciel omawia zasady prawidłowego wykonania pomiarów

2. Wykonywanie przez uczniów zadania praktycznego

- przywitanie klienta,
- rozmowa wstępna na temat rodzaju usługi,
- doradzenie fasonu,
- wykonanie pomiarów,
- ustalenie terminu miary,
- ustalenie ceny za usługę
- nauczyciel obserwuje uczniów w czasie pracy i przeprowadza instruktaż bieżący.

3. Prezentacja i analiza zadania.

- uczniowie sprawdzają poprawność wykonania zadania
- prezentują wykonanie zadanie indywidualnie

Faza kończąca

Podsumowanie zajęć

- nauczyciel podsumowuje zajęcia i z pomocą uczniów stawia wnioski końcowe,
- ocena postaw i zachowania grających (rola klienta i przyjmującego zamówienie), zasadność podjętych decyzji, prawidłowości wykonanych pomiarów.
- nauczyciel ocenia uczniów na podstawie obserwacji prowadzonej podczas wykonywania zadania , ocenia stopień aktywności i zaangażowania.

Praca domowa

Opracuj fason sukni wieczorowej, zaproponuj tkaninę (kolor i wzór) i dodatki krawieckie dla klientki o dużym obwodzie bioder.

Sposób uzyskania informacji zwrotnej po zakończonych zajęciach:

Analiza opracowanych przez uczniów druków zamówienia usługi.

7.2 Przykładowy konspekt do przeprowadzenia zajęć praktycznych w zawodzie kuśnierz

Konspekt/ scenariusz zajęć

Osoba prowadząca;

Nazwa i nr program nauczania: kuśnierz 753106

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyla

Przedmiot: Pracownia wytwarzania wyrobów futrzarskich

Czas trwania zajęć: 5 godzin

Temat zajęć: Użytkowanie maszyny kuśnierskiej .

Cel ogólny zajęć: Obsługiwanie maszyny kuśnierskiej.

Cele szczegółowe zajęć: po zakończeniu zajęć uczeń będzie umieć:

- zastosować przepisy bhp oraz ochrony przeciw pożarowej podczas użytkowania maszyny,
- określić przeznaczenie maszyny kuśnierskiej,
- ocenić stan techniczny maszyny
- posłużyć się instrukcją obsługi maszyny kuśnierskiej,
- przygotować maszynę kuśnierską do szycia,
- uruchomić maszynę kuśnierską
- wykonać szew próbny,
- dokonać regulacji maszyny,
- dokonać podstawowej konserwacji,

Planowane metody i techniki pracy:

- pokaz objaśnieniem,
- pokaz z instruktorem,
- ćwiczenia praktyczne,

Formy organizacyjne pracy uczniów:

- uczniowie pracują indywidualnie lub w grupach 2-osobowych.

Do zajęć będą potrzebne następujące środki dydaktyczne:

- maszyny kuśnierskie,
- maszyna kuśnierska w przekroju,
- narzędzia do regulacji maszyn,
- plansze i katalogi ściągów maszynowych,
- instrukcja obsługi maszyny kuśnierskiej.

Zadanie dla ucznia

Przygotuj maszynę kuśnierską do szycia i wykonaj próbne szycie.

Przebieg zajęć, poszczególne fazy zajęć:

Faza wstępna

1. Podanie tematu zajęć.
2. Wprowadzenie do tematu i uświadomienie celów kształcenia.

Faza właściwa

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyla

1. Rozwinięcie tematu zajęć

- nauczyciel omawia zasady działania mechanizmów w maszynie kuśnierskiej w oparciu o przekrój maszyny lub plansze,
- nauczyciel podaje zasady bhp przy pracy na maszynie kuśnierskiej,
- wskazuje na zagrożenie z lekceważenia zasad bhp
- nauczyciel przeprowadza pokaz z instruktążem dotyczący maszyny kuśnierskiej

2. Wykonywanie przez uczniów zadania praktycznego

- uczniowie pracują indywidualnie lub w grupach 2-osobowych.
- uczniowie zapoznają się z instrukcją obsługi maszyny kuśnierskiej
- uczniowie w oparciu o instruktąż nauczyciela i instrukcje obsługi maszyny oceniają stan techniczny maszyny
- przygotowują maszyny do szycia –wkręcają igły dobierają i zakładają nici
- uruchamiają maszyny
- wykonują próbny szew
- dokonują ewentualnie regulacji
- nauczyciel obserwuje uczniów w czasie pracy i przeprowadza instruktąż bieżący.

3. Prezentacja i analiza zadania.

- uczniowie sprawdzają poprawność wykonania zadania
- prezentują wykonanie zadanie
- nauczyciel podsumowuje wykonane zadanie wskazując jakie wystąpiły nieprawidłowości i jak ich unikać na przyszłość.

Faza kończąca

1. Podsumowanie zajęć

- nauczyciel podsumowuje zajęcia i z pomocą uczniów stawia wnioski końcowe,
- nauczyciel ocenia uczniów na podstawie obserwacji prowadzonej podczas wykonywania zadania, ocenia stopień aktywności i zaangażowania oraz poprawność wykonywania zadania.,
- nauczyciel podaje temat następnych zajęć.

2. Czynności organizacyjno – porządkowe.

- wyłączenie maszyn i urządzeń oraz ich zabezpieczenie,
- zdjęcie oprzyrządowania, sprawdzenie stanu narzędzi i ich konserwacja,
- oddanie narzędzi,
- uporządkowanie stanowisk pracy,
- wyłączenie źródeł zasilania.

Praca domowa

Wypisz w zeszycie najczęściej występujące usterki w pracy maszyny kuśnierskiej i przyczyny ich powstawania.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

 PARP
Grupa PFR

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Sposób uzyskania informacji zwrotnej po zakończonych zajęciach: uczniowie wypełniają ankietę dotyczącą oceny zajęć i trudności podczas realizowania zadania.

7.3 Przykładowy konspekt do przeprowadzenia zajęć praktycznych w zawodzie operator maszyn w przemyśle włókienniczym

Konspekt/ Scenariusz zajęć

Osoba prowadząca:

Nazwa i nr program nauczania: Operator maszyn w przemyśle włókienniczym 815204

Przedmiot: Techniki wytwarzania wyrobów włókienniczych

Czas trwania zajęć: 4 godziny

Temat zajęć: Wytwarzanie dzianin techniką falowania- czynności z zakresu przygotowania stanowiska pracy i maszyny do produkcji.

Cel ogólny zajęć: Przygotowanie stanowiska pracy i maszyny do realizacji procesu produkcyjnego.

Cele szczegółowe zajęć: po zakończeniu zajęć uczeń będzie umieć:

- zorganizować stanowisko pracy uwzględniając zasady BHP,
- wybrać odpowiedni rodzaj surowca zgodnie z warunkami technologicznymi,
- skompletować podstawowe narzędzia i przybory potrzebne przy obsłudze maszyny,
- przeprowadzić nitki na poszczególnych głowicach przez elementy urządzenia podającego,
- ocenić ogólnie, czy maszynę można włączyć,
- włączyć maszynę i ustawić na początek produkcji wyrobu,
- rozpocząć proces produkcji.

Planowane metody i techniki pracy:

- pokaz objaśnieniem,
- pokaz z instruktorem,
- ćwiczenia praktyczne,

Formy organizacyjne pracy uczniów:

- uczniowie pracują w grupach 2-3-osobowych ustalając zakres czynności,
- pojedynczo wykonują czynności przy maszynie

Do zajęć będą potrzebne następujące środki dydaktyczne:

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyli

- surowiec (nawoje),
- narzędzia,
- maszyna dziewiarska,
- pytania prowadzące..

Zadanie dla ucznia

Przygotuj stanowisko pracy i maszynę do procesu produkcyjnego..

Przebieg zajęć, poszczególne fazy zajęć:

Faza wstępna

- 1.Podanie tematu zajęć.
- 2.Wprowadzenie do tematu i uświadomienie celów kształcenia.

Faza właściwa

- 1.Rozwinięcie tematu zajęć
 - nauczyciel podaje zasady bhp jakich należy przestrzegać organizując stanowisko pracy i pracując przy maszynie
 - nauczyciel przeprowadza pokaz z instruktażem dotyczący przygotowywania maszyny i jej obsługi, co sprawdzić przed włączeniem i uruchomieniem maszyny oraz gdzie należy włączyć maszynę
 - nauczyciel omawia narzędzia, jakie przydadzą się podczas przygotowywania maszyny i jej obsługi
 - nauczyciel wskazuje przez jakie elementy przeprowadzić nitki w urządzeniu podającym
 - nauczyciel omawia na czym będzie polegała praca dziewiarza podczas realizacji procesu produkcyjnego
2. Wykonywanie przez uczniów zadania praktycznego
 - uczniowie pracują indywidualnie lub w grupach 2- 3-osobowych.
 - organizują stanowisko pracy
 - uczniowie dobierają surowiec i „zakładają na maszynę”
 - uczniowie obsługują maszynę podczas produkcji
 - nauczyciel obserwuje uczniów w czasie pracy i przeprowadza instruktaż bieżący.
3. Prezentacja i analiza zadania.
 - uczniowie sprawdzają poprawność wykonania zadania
 - prezentują wykonanie zadanie
 - uczniowie sprawdzają jakość wyrobów
 - nauczyciel podsumowuje wykonane zadanie wskazując jakie wystąpiły nieprawidłowości i jak ich unikać na przyszłość.

Faza kończąca

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

 PARP
Grupa PFR

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

1. Podsumowanie zajęć

- nauczyciel podsumowuje zajęcia i z pomocą uczniów stawia wnioski końcowe,
- nauczyciel ocenia uczniów na podstawie obserwacji prowadzonej podczas wykonywania zadania, ocenia stopień aktywności i zaangażowania oraz poprawność wykonywania zadania.,
- nauczyciel podaje temat następnych zajęć.

2. Czynności organizacyjno – porządkowe.

- wyłączenie maszyn i urządzeń oraz ich zabezpieczenie,
- zdjęcie oprzyrządowania, sprawdzenie stanu narzędzi i ich konserwacja,
- oddanie narzędzi,
- uporządkowanie stanowisk pracy,
- wyłączenie źródeł zasilania.

Sposób uzyskania informacji zwrotnej po zakończonych zajęciach:

Zadawanie pytań sprawdzających, obserwacja czynności praktycznych wykonywanych przez ucznia.

Moduł IV Wybrane zagadnienia prawne organizacji praktycznej nauki zawodu

1. Podstawowe pojęcia związane z kształceniem zawodowym

Zawód zbiór zadań (zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, będących świadczeniami na rzecz innych osób, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji (wiedzy i umiejętności), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki.

Zawód wyuczony to zespół wiadomości i umiejętności nabytych w toku przygotowania zawodowego i warunkujących wykonywanie zawodu. Zawód wyuczony jest określony w świadectwach i dyplomach lub innych dokumentach potwierdzających nabyte kwalifikacje.

Klasyfikacja zawodów szkolnictwa zawodowego określa nazwy zawodów dla zawodów nauczanych w systemie oświaty na poziomie branżowej szkoły I stopnia, branżowej szkoły II stopnia, technikum i szkoły policealnej oraz przypisany do nich poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji dla kwalifikacji pełnych nadawanych w systemie oświaty, których osiągnięcie potwierdza dyplom wydany przez okręgową komisję egzaminacyjną.

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyla

Kwalifikacje zawodowe to układ wiedzy i umiejętności wymaganych do realizacji składowych zadań zawodowych. Poziom kwalifikacji często odnosi się do poziomu wykształcenia.

Kwalifikacje w zawodzie wyodrębnione w ramach poszczególnych zawodów są opisane w podstawie programowej kształcenia w zawodach jako zestawy oczekiwanych efektów kształcenia: wiedzy, umiejętności zawodowych oraz kompetencji personalnych i społecznych, pozwalające na samodzielne wykonywanie zadań zawodowych.

Zawód wg klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego	Kwalifikacje w zawodzie w obszarze administacyjno - usługowym AU
753105 Krawiec	AU.14. Projektowanie i wytwarzanie wyrobów odzieżowych
932915 Pracownik pomocniczy krawca	AU.03 Projektowanie i wytwarzanie prostych wyrobów odzieżowych
311941 Technik przemysłu mody	AU.14. Projektowanie i wytwarzanie wyrobów odzieżowych AU.42. Organizacja procesów wytwarzania wyrobów odzieżowych
753702 Kaletnik	AU.09. Wykonywanie, naprawa i renowacja wyrobów kaletniczych
753106 Kuśnierz	AU.13. Wykonywanie, naprawa i renowacja wyrobów kuśnierskich
311926 Technik technologii wyrobów skórzanych	AU.09. Wykonywanie, naprawa i renowacja wyrobów kaletniczych albo AU.13. Wykonywanie, naprawa i renowacja wyrobów kuśnierskich AU.48. Organizacja i prowadzenie procesów wytwarzania wyrobów skórzanych
731808 Rękodzielnik wyrobów włókienniczych	AU.18. Wytwarzanie, konserwacja i renowacja rękodzielniczych wyrobów włókienniczych
311931 Technik włókienniczych wyrobów dekoracyjnych	AU.18. Wytwarzanie, konserwacja i renowacja rękodzielniczych wyrobów włókienniczych AU.45. Projektowanie i organizacja procesów wytwarzania włókienniczych wyrobów dekoracyjnych
815204 Operator maszyn w przemyśle włókienniczym	AU.07. Wytwarzanie i wykańczanie wyrobów włókienniczych
311932 Technik włókiennik	AU.07. Wytwarzanie i wykańczanie wyrobów włókienniczych AU.44. Nadzorowanie procesów wytwarzania i wykańczania wyrobów włókienniczych

753501 Garbarz skór	AU.11. Wyprawianie skór
311912 Technik garbarz	AU.11. Wyprawianie skór AU.53. Organizacja i prowadzenie procesu wyprawy skór
753602 Obuwnik	AU.10. Wytwarzanie obuwia
311916 Technik obuwnik	AU.10. Wytwarzanie obuwia AU.52. Organizacja i prowadzenie procesów wytwarzania obuwia

Podstawa programowa kształcenia w zawodach - kształcenie w zawodach wpisanych do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego jest prowadzone w oparciu o podstawę programową kształcenia w zawodach. Podstawa programowa kształcenia w zawodach została określona w trzech częściach:

- 1) **część I** określa ogólne cele i zadania kształcenia zawodowego oraz obejmuje tabelę zawierającą wykaz kwalifikacji wraz z ich powiązaniem z zawodami i efektami kształcenia;
- 2) **część II** określa: efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów, efekty kształcenia wspólne dla zawodów w ramach obszaru kształcenia, stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów oraz efekty kształcenia właściwe dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach;
- 3) **część III** określa opis kształcenia w poszczególnych zawodach zawierający: nazwy i symbole cyfrowe zawodów, zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego, cele kształcenia w zawodach, nazwy kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach, warunki realizacji kształcenia w zawodach, minimalną liczbę godzin kształcenia zawodowego oraz możliwości uzyskania dodatkowych kwalifikacji w zawodach w ramach obszaru kształcenia określonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego.

Wiadomości, umiejętność, kompetencje personalne i społeczne, efekty kształcenia: wiedza i umiejętności oraz kompetencje personalne i społeczne, które uczący się nabywa w procesie kształcenia zawodowego, są opisane w języku efektów kształcenia, które obejmują:

- 1) efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów, w tym kompetencje personalne i społeczne;
- 2) efekty kształcenia wspólne dla zawodów w ramach obszaru kształcenia, stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów;
- 3) efekty kształcenia właściwe dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach.

Program nauczania dla zawodu realizowany w szkole uwzględnia wszystkie elementy podstawy programowej kształcenia w zawodach i zawiera:

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyli

- 1) ogólne cele i zadania kształcenia zawodowego;
- 2) cele kształcenia w zawodzie;
- 3) efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów,
- 4) efekty kształcenia wspólne dla zawodów w ramach obszaru kształcenia, stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów;
- 5) efekty kształcenia właściwe dla każdej kwalifikacji wyodrębnionej w danym zawodzie;
- 6) warunki realizacji kształcenia w danym zawodzie;
- 7) minimalną liczbę godzin kształcenia zawodowego.

2. Podstawowe akty prawne dotyczące praktycznej nauki zawodu

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe t.j. (Dz.U. z 2018 r. poz. 996);

Projekt z dnia 25 czerwca 2018 r. Ustawa z dniao zmianie ustawy – Prawo oświatowe i ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw;

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U.2017 r. Poz. 467);

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 5 kwietnia 2018r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz.U.2018 poz.744);

Projekt: podstawa programowa kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego z dnia 18 sierpnia 2018 r.;

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół z dnia 28 marca 2017 r.; (Dz. U.2017 poz. 703);

Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego z dnia 13 marca 2017 r.; (Dz. U.2017 poz. 622 z późniejszymi zmianami);

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. 2003 nr 6 poz. 69 z późn. zm.);

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2017 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych(Dz.U.2017 Poz. 1534);

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

 PARP
Grupa PFR

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyla

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania t.j. (Dz.U.2018.227).

Rozporządzenie Rady Ministrów z 28 maja 1996 r. w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 232 z późn. zm.)

Informatory o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie, opublikowane na stronie internetowej Centralnej Komisji Egzaminacyjnej

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz.U. z 2010 r. nr 244, poz. 1626, z późn. zm.)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz.U. z 2017 r. nr 244, poz. 1644)

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650 z późn. zm.)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1632)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 roku w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz.U. z 2017 r., poz. 1663)

Ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2014 r., poz. 1182, z późn. zm.)

3. Wymagania formalne wobec instruktora praktycznej nauki zawodu

Informacje ogólne

Instruktor praktycznej nauki zawodu prowadzi zajęcia dydaktyczno- wychowawcze w Branżowych szkołach I i II stopnia i technikach oraz na kwalifikacyjnych kursach zawodowych. Do jego zadań należy:

- przekazywanie uczniom wiedzy praktycznej z zakresu nauczanego zawodu; celem jest nabycie przez uczniów umiejętności praktycznych w wybranym zawodzie
- realizowanie programów nauczania z zachowaniem korelacji z zawodowymi przedmiotami teoretycznymi, dostosowywanie treści kształcenia do wymogów stawianych przez zakłady pracy

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

 PARP
Grupa PFR

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyla

- przygotowywanie dla uczniów zadań szkoleniowo-produkcyjnych lub szkoleniowo-usługowych
- rozwijanie w uczniach umiejętności samodzielnego myślenia oraz wdrażanie do samodzielnej i systematycznej pracy
- organizowanie stanowisk pracy dla uczniów; czuwanie nad prawidłową eksploatacją maszyn i urządzeń, sprawdzanie ich stanu technicznego i planowanie napraw
- wdrażanie uczniów do rygorystycznego przestrzegania zasad bhp, ppoż. i ochrony środowiska podczas wykonywania wszelkich prac
- troska o stan zdrowia uczniów oraz czuwanie nad ich bezpieczeństwem podczas wykonywania prac.

Predyspozycje osobowościowe i kompetencje interpersonalne.

Instruktor praktycznej nauki zawodu jest odpowiedzialny za realizację programu nauczania, zalecanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, jednak o metodach i sposobach jego realizacji decyduje sam. Również sam planuje proces dydaktyczno-wychowawczy w ramach nauczanego zawodu. Systematycznie sprawdza i ocenia prace oraz postępy uczniów, prowadzi dokumentację pedagogiczną w zakresie osiągniętych wyników nauczania i realizacji programu nauczania. Kontaktuje się i współpracuje z rodzicami i opiekunami uczniów. Ścisłe współpracuje z pracownikami i dyrekcją firmy, wychowawcami i nauczycielami szkoły.

Instruktor praktycznej nauki zawodu powinien charakteryzować się **otwartością**, wzbudzać zaufanie. Konieczne jest posiadanie umiejętności nawiązywania kontaktów, zwłaszcza z młodzieżą, i słuchania. Pożądana jest cierpliwość, zdolność koncentracji uwagi, podzielność uwagi, a także spostrzegawczość i dobra pamięć. W pracy instruktora potrzebna jest zdolność obserwacji, wyciągania logicznych wniosków, umiejętność szybkiego podejmowania decyzji. Powinien cechować się samokontrolą, dojrzałością i odpornością emocjonalną oraz **kreatywnością**.

Postawa otwartości sprzyja nawiązywaniu dobrych relacji z ludźmi oraz współpracy z nimi. Osoby o takim charakterze zwykle łatwiej akceptują odmienność ludzi i aktywniej czerpią z różnorodnych doświadczeń inspirację do działania. Otwartość wiąże się także z zaufaniem oraz tolerancją, gdyż te cechy stanowią podstawę budowania dobrych relacji międzyludzkich. W pracy instruktora cecha ta często ma decydujące znaczenie w pracy z uczniami. Wpływa na jakość relacji z wychowankami oraz stopień zaufania i wiarygodności, jakim go obdarzą. Kreatywność w pracy instruktora oznacza przede wszystkim umiejętność niekonwencjonalnego, nieszablonowego podejścia do pracy z uczniami.

Ważny element są jak wspomniano wyżej stanowią umiejętności interpersonalne – umiejętność nawiązywania kontaktu, porozumienia, zrozumienia i rozwiązywania problemów innych oraz empatii wobec nich. Wśród cech, które wspierają efektywną współpracę z uczniami, warto także podkreślić umiejętność elastycznego reagowania na zachowania grupy.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

PARP
Grupa PFR

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyla

Dobrze jest, kiedy instruktor w czasie zajęć potrafi – w zależności od potrzeby – reagować spontanicznie albo zachować pewien dystans. Zdolność reakcji adekwatnej do sytuacji buduje atmosferę wzajemnego zaufania i szacunku, która sprzyja uczeniu.

Wymagania formalne określone w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela.

Instruktorzy praktycznej nauki zawodu;

- posiadają co najmniej tytuł mistrza w zawodzie, którego będą nauczać, lub w zawodzie wchodzącym w zakres zawodu, którego będą nauczać, i przygotowanie pedagogiczne wymagane od nauczycieli lub ukończony kurs pedagogiczny, którego program został zatwierdzony przez kuratora oświaty i obejmował łącznie co najmniej 70 godzin zajęć z psychologii, pedagogiki i metodyki oraz 10 godzin praktyki metodycznej, albo ukończony przed dniem 6 stycznia 1993 r. kurs pedagogiczny uprawniający do pełnienia funkcji instruktora praktycznej nauki zawodu.

Instruktorzy praktycznej nauki zawodu, niemający tytułu mistrza w zawodzie, posiadają przygotowanie pedagogiczne lub ukończony kurs pedagogiczny, o których mowa w ust. 4, oraz:

- 1) świadectwo ukończenia technikum, branżowej szkoły II stopnia, technikum uzupełniającego lub szkoły równorzędnej albo świadectwo ukończenia szkoły policealnej lub dyplom ukończenia szkoły pomaturalnej lub policealnej i tytuł zawodowy w zawodzie, którego będą nauczać, lub w zawodzie pokrewnym do zawodu, którego będą nauczać, oraz co najmniej trzyletni staż pracy w zawodzie, którego będą nauczać, lub
- 2) świadectwo ukończenia liceum zawodowego i tytuł robotnika wykwalifikowanego lub równorzędny w zawodzie, którego będą nauczać, oraz co najmniej czteroletni staż pracy w tym zawodzie nabyty po uzyskaniu tytułu zawodowego, lub
- 3) świadectwo ukończenia liceum ogólnokształcącego, liceum technicznego, liceum profilowanego, uzupełniającego liceum ogólnokształcącego, technikum, branżowej szkoły II stopnia i technikum uzupełniającego, kształcących w innym zawodzie niż ten, którego będą nauczać, lub średniego studium zawodowego i tytuł robotnika wykwalifikowanego lub równorzędny w zawodzie, którego będą nauczać, oraz co najmniej sześćoletni staż pracy w tym zawodzie nabyty po uzyskaniu tytułu zawodowego, lub
- 4) dyplom ukończenia studiów wyższych na kierunku (specjalności) odpowiednim dla zawodu, którego będą nauczać, oraz co najmniej trzyletni staż pracy w tym zawodzie nabyty po uzyskaniu dyplomu lub dyplom ukończenia studiów wyższych na innym kierunku (specjalności) oraz co najmniej sześćoletni staż pracy w zawodzie, którego będą nauczać.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

 PARP
Grupa PFR

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

4. Umowy o praktyczną naukę zawodu

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu:

§ 3. 1. Praktyczna nauka zawodu uczniów jest organizowana przez szkołę.

2. Praktyczna nauka zawodu młodocianych jest organizowana przez pracodawcę, który zawarł z nimi umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego.

3. Zajęcia praktyczne organizuje się dla uczniów i młodocianych w celu opanowania przez nich umiejętności zawodowych niezbędnych do podjęcia pracy w danym zawodzie,

4. Zajęcia praktyczne organizuje się w czasie trwania zajęć dydaktyczno-wychowawczych.

§ 5. 1. Dobowy wymiar godzin zajęć praktycznej nauki zawodu uczniów w wieku do lat 16 nie może przekraczać 6 godzin, a uczniów w wieku powyżej 16 lat – 8 godzin.

§ 6. 1. Praktyczna nauka zawodu uczniów i młodocianych jest prowadzona indywidualnie lub w grupach.

Liczba uczniów lub młodocianych w grupie powinna umożliwiać realizację programu nauczania do danego zawodu i uwzględniać specyfikę nauczanego zawodu, przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisy wydane na podstawie art. 204 § 1 i 3 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666, 2138 i 2255 oraz z 2017 r. poz. 60 i 962), a także warunki lokalowe i techniczne w miejscu odbywania praktycznej nauki zawodu.

§ 9. 1. Organy prowadzące szkoły, które organizują praktyczną naukę zawodu poza szkołą, zapewniają środki finansowe umożliwiające uczniom odbycie praktycznej nauki zawodu.

2. Środki finansowe, o których mowa w ust. 1, są przeznaczone na:

1) refundowanie pracodawcom wynagrodzenia instruktorów praktycznej nauki zawodu, o których mowa w § 10 ust. 2 pkt 1, prowadzących zajęcia praktyczne z uczniami, w tym także zajęcia praktyczne odbywane u pracodawców na zasadach dualnego systemu kształcenia – do wysokości minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela kontraktowego posiadającego dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego, określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 30 ust. 5, art. 33 ust. 3 oraz art. 34 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2017 r. poz. 1189);

2) refundowanie pracodawcom dodatku szkoleniowego dla instruktorów praktycznej nauki zawodu, o których mowa w § 10 ust. 2 pkt 2, prowadzących zajęcia praktyczne z uczniami, w tym także zajęcia praktyczne odbywane u pracodawców na zasadach dualnego systemu kształcenia – w wysokości nie niższej niż 10% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, zwanego dalej „przeciętnym wynagrodzeniem”; dodatek szkoleniowy ustala i wypłaca pracodawca;

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyla

3) refundowanie pracodawcom kosztów odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej, niezbędnych na danym stanowisku szkoleniowym, przydzielonych uczniom na okres zajęć praktycznych prowadzonych u pracodawcy w danym roku szkolnym, w tym także zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców na zasadach dualnego systemu kształcenia – do wysokości 20% przeciętnego wynagrodzenia;

Kształcenie dualne

§ 4. Zajęcia praktyczne mogą odbywać się u pracodawców, na zasadach dualnego systemu kształcenia, na podstawie:

1) umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, zawartej między młodocianym a pracodawcą;

2) umowy o praktyczną naukę zawodu, zawartej między dyrektorem szkoły a pracodawcą przyjmującym uczniów na praktyczną naukę zawodu.

8. W przypadku organizowania praktyk zawodowych lub zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców na zasadach dualnego systemu kształcenia w okresie ferii letnich na podstawie umowy, o której mowa w ust. 2 pkt 2, odpowiedniemu skróceniu ulega czas trwania zajęć dydaktyczno-wychowawczych dla uczniów odbywających te praktyki lub zajęcia.

10. W przypadku zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców na zasadach dualnego systemu kształcenia pracodawca, w sposób określony w umowie, o której mowa w § 7, może zgłaszać dyrektorowi szkoły wnioski do treści programu nauczania, o którym mowa w ust. 9 , w zakresie zajęć praktycznych, które są u niego realizowane.

11. Liczba godzin zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców na zasadach dualnego systemu kształcenia nie może być niższa niż:

1) w przypadku branżowej szkoły I stopnia – łączny tygodniowy wymiar godzin kształcenia zawodowego praktycznego określony dla branżowej szkoły I stopnia, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, zwanej dalej „ustawą”;

2) w przypadku branżowej szkoły II stopnia, technikum i szkoły policealnej – 30% i nie wyższa niż 100% łącznego tygodniowego wymiaru godzin kształcenia zawodowego praktycznego określonego odpowiednio dla branżowej szkoły II stopnia, technikum lub szkoły policealnej, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 3 ustawy.

12. W technikum, branżowej szkole II stopnia i w szkole policealnej, które organizują zajęcia praktyczne odbywane u pracodawców na zasadach dualnego systemu kształcenia, łączny wymiar praktycznej nauki zawodu jest równy sumie liczby godzin tych zajęć określonej w programie nauczania, o którym mowa w ust. 9, i liczby godzin praktyk zawodowych, określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Fundusze
Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

PARP
Grupa PFR

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Wzór umowy o praktyczną naukę zawodu i umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych

Umowa o praktyczną naukę zawodu w formie zajęć praktycznych/praktyk zawodowych

Zawarta pomiędzy **Technikum nr**

.....
reprezentowaną przez Dyrektora..... z jednej strony,

a właścicielem/ prezesem

..... została
zawarta umowa następującej treści :

W roku szkolnym 2018/19 zostanie skierowany uczeń Branżowej Szkoły I Stopnia do w/w firmy w celu odbycia zajęć praktycznych/ praktyk zawodowych.

Szkoła	Zawód/klasa	Uczeń	Termin
Technikum	Technik przemysłu mody klasa II	Imię i nazwisko	Od.... Do..../ środa

Nr programu.....

Strony ustaliły co następuje:

I. Szkoła kierująca uczniów na zajęcia praktyczne/praktyki zawodowe :

1. Nadzoruje realizację programu zajęć praktycznych/praktyk zawodowych.
2. Współpracuje z podmiotem przyjmującym uczniów na zajęcia praktyczne/praktyki zawodowe.
3. Zapewnia ubezpieczenie młodzieży od nieszczęśliwych wypadków przed rozpoczęciem praktycznej nauki zawodu oraz szkolenie bhp.
4. Przygotowuje kalkulację ponoszonych kosztów realizacji praktycznej nauki zawodu, w ramach przyznanych przez organ prowadzący środków finansowych.

II. Podmioty przyjmujące uczniów na zajęcia praktyczne/praktyki zawodowe:

1. Zapewniają warunki materialne do realizacji praktyk z uwzględnieniem przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyla

2. Wyznaczają opiekunów praktyk zawodowych z przygotowaniem merytorycznym i pedagogicznym.*
3. Zapoznają uczniów z organizacją pracy, regulaminem pracy, w szczególności w zakresie przestrzegania porządku i dyscypliny pracy oraz przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy i p. poz. ze szczególnym zwrócenie uwagi na wykaz pracy wzbronionych.
4. Nadzorują przebieg zajęć praktycznych/praktyk zawodowych określony w programie dla zawodu.
5. Sporządzają dokumentację powypadkową w razie wypadku podczas praktycznej nauki zawodu.
6. Współpracują ze szkołą i powiadamiają szkołę o naruszeniu przez ucznia regulaminu pracy.
7. Wystawiają końcową ocenę umiejętności ucznia.

III. Obowiązki uczniów i opiekunów oraz sposób nadzorowania i zaliczania określa Regulamin Praktycznej Nauki Zawodu obowiązujący w szkole.....

IV. W razie likwidacji zakładu w ciągu trwania umowy, zakład powiadamia szkołę z miesięcznym wyprzedzeniem.

V. Strony umowy ustalają, że wnioski dotyczące treści programu nauczania zajęć praktycznych mogą być zgłaszane przez pracodawcę w formie pisemnej do dyrektora szkoły . Wnioski te będą uwzględniane w programie nauczania w kolejnym roku kształcenia praktycznego.

VI. Zmiany niniejszej umowy można wprowadzić za obustronną zgodą w formie pisemnej pod rygorem nieważności.

VII. Umowę sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

VIII. Osobą upoważnioną do nadzorowania zajęć praktycznych/ praktyk zawodowych z ramienia szkoły jest tel.

.....
/podpis przedstawiciela jednostki kierującej/ /podpis przedstawiciela jednostki przyjmującej/

.....
/pieczętka szkoły /

.....
/pieczętka firmy /

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyli

Podstawa prawna:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej. z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu. (Dz.U. z dnia 31 sierpnia 2017}

**zgodnie z w/w Rozporządzeniem zajęcia praktyczne prowadzą nauczyciele lub instruktorzy praktycznej nauki zawodu, praktyki zawodowe prowadzą opiekunowie praktyk zawodowych*

Załącznik nr.....do umowy z dnia

Umowa powierzenia przetwarzania danych osobowych, zwana dalej Umową powierzenia

zawarta w dniu r. pomiędzy:

..... reprezentowaną przez dyrektora, zwanego
dalej **Administratorem**,

a

Firmą

.....reprezentowaną przez

do której jest skierowany uczeń na zajęcia praktyczne/praktyki zawodowe w roku szkolnym
..... zwaną dalej **Podmiotem przetwarzającym**

§ 1

Podstawa prawna: Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE oraz Ustawa o ochronie danych osobowych Dz.U 2018 poz 1000

Administratorem przekazującym dane Macierzysta placówka dydaktyczna ucznia skierowanego na praktyczna naukę zawodu na mocy Umowy z dn.

Podmiotem przetwarzającym, któremu powierzono przetwarzanie danych osobowych na mocy umowy powierzenia z administratorem jest firma branżowa wymieniona w tytule niniejszej umowy.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyla

Zbiór danych których dotyczy powierzenie to: imię i nazwisko ucznia; imię i nazwisko kierownika szkolenia praktycznego lub innej osoby z ramienia szkoły; nazwa szkoły wraz z adresem i danymi kontaktu cyfrowego.

Przetwarzanie danych będzie polegało na ciągłej ocenie pracy ucznia realizującego PNZ w firmie, wystawieniu ocen za wykonana prace oraz imienne podanie uzyskanych przez ucznia ocen, nauczycielowi wychowawcy w celu wystawienia ocen klasyfikacyjnych z przedmiotu dokumentacji ucznia w szkole.

Zakres przetwarzania obejmuje takie operacje jak dostęp, zapis, organizowanie, przechowywanie, udostępnianie na podstawie prawa.

Czas trwania przetwarzania jest ograniczony do okresu trwania zajęć PNZ wskazany w Umowie o której mowa w pkt. 2 z przedłużeniem o okres 1 miesiąca w przypadku konieczności realizacji czynności związanych z klasyfikacją ucznia.

§ 2

Podmiot przetwarzający zobowiązuje się w szczególności:

Przetwarzać powierzone dane wyłącznie w zakresie i celu przewidzianym w Umowie powierzenia

Przy przetwarzaniu powierzonych danych osobowych na podstawie Umowy powierzenia, zabezpieczyć je poprzez stosowanie odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych, zapewniających adekwatny do wykazanego ryzyka stopień bezpieczeństwa, o którym mowa w art.32 Rozporządzenia.

Do przetwarzania powierzonych danych dopuścić wyłącznie osoby posiadające upoważnienie do przetwarzania danych osobowych nadane przez Podmiot przetwarzający.

Zapewnić zachowanie w poufności powierzonych danych osobowych w trakcie realizowania PNZ lub współpracy jak i po ustaniu zatrudnienia lub współpracy.

Do przekazywania na żądanie Administratora aktualnego wykazu osób którym powierzone dane zostały udostępnione.

Do wywiązania się z obowiązków określonych w w art. 32-36 Rozporządzenia, w szczególności w przypadku stwierdzenia naruszenia zasad ochrony i przetwarzania powierzonych danych osobowych na podstawie Umowy powierzenia, zgłaszać je Administratorowi niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 24 godzin od chwili stwierdzenia naruszenia na adres email:

Po zakończeniu realizacji zajęć PNZ i czynności związanych z koniecznością przetwarzania danych Podmiot przetwarzający jest zobowiązany do zniszczenia dokumentów zawierających dane osobowe (usuwa wszelkie ich istniejące kopie), chyba że prawo Unii lub prawo państwa członkowskiego nakazują przechowywanie danych osobowych .

Sektorowa Rada ds. Kompetencji

Moda i Innowacyjne Tekstyla

Podmiot przetwarzający nie może powierzyć wykonania wszystkich lub choćby części czynności określonych Umową powierzenia innemu podmiotowi bez uprzedniej pisemnej zgody Administratora danych

§ 3

Odpowiedzialności i kary

Podmiot przetwarzający przyjmuje do wiadomości, iż podczas realizacji Umowy powierzenia w zakresie przestrzegania przepisów Rozporządzenia, ponosi odpowiedzialność jak Administrator.

W przypadku naruszenia przepisów Rozporządzenia w ramach realizacji Umowy z przyczyn leżących po stronie Podmiotu przetwarzającego, w następstwie którego Administrator zostanie zobowiązany do wypłaty odszkodowania lub ukarany grzywną, prawomocnym orzeczeniem lub decyzją właściwego organu, Podmiot przetwarzający zobowiązuje się do zwrócenia równowartości odszkodowania lub grzywny poniesionych przez Administratora.

§ 4

Obowiązywanie umowy

Umowa powierzenia zostaje zawarta na czas od do

Dyrektor może wypowiedzieć Umowę powierzenia ze skutkiem natychmiastowym, w przypadku:

- a) rażącego naruszenia przez Podmiot przetwarzający postanowień Umowy,
- c) wszczęcia przez organ nadzorczy postępowania przeciw Podmiotowi przetwarzającemu w związku z naruszeniem ochrony danych osobowych

§ 5

Postanowienia końcowe

Wszelkie zmiany Umowy powierzenia powinny być dokonane w formie pisemnej pod rygorem nieważności, z zachowaniem warunków oraz dopuszczalności zmiany Umowy powierzenia

W sprawach nieuregulowanych Umową powierzenia, zastosowanie znajdują przepisy polskiego prawa, w tym Ustawy oraz Kodeksu Cywilnego.

Umowę sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

.....

.....

Podmiot przetwarzający/firma

Administrator danych/ szkoła

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Literatura

1. Denek K., *Cele edukacyjne lekcji we współczesnej szkole*, Poznań 1989.
2. Goźlińska E., Szlosek F., *Podręczny słownik nauczyciela kształcenia zawodowego, ITE Radom* 1997
3. Gałązka K., Muzioł E., *Model pracy z uczniem zdolnym w szkole ponadgimnazjalnej. ORE*, Warszawa 2014 .
4. Kruszewski K., (red.), *Sztuka nauczania. Czynności nauczyciela*, PWN, Warszawa 2004, CZ. 1.
5. Kupisiewicz Cz., *Podstawy dydaktyki*, Warszawa 2005
6. Niemierko B., *Między oceną szkolną a dydaktyką. Bliżej dydaktyki*, WSiP Warszawa 1999.
7. Niemierko B., *Pomiar wyników kształcenia zawodowego*, Warszawa, 1997
8. Nowacki T., *Podstawy dydaktyki zawodowej*, PWN, Warszawa, 1979
9. Nowacki T., *Zarys psychologii*, WSiP Warszawa 1975
10. Okoń W., *Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej*, Warszawa 2003
11. Podstawy programowe kształcenia w zawodach,
www.ore.edu.pl/2017/03/podstawa-programowa-ksztalcenia-w-zawodach
12. Przykładowe programy nauczania dla zawodów:
www.ore.edu.pl/2017/03/przykladowe-programy-nauczania2017/
13. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz.U. z 2017 r. nr 244, poz. 1644)
14. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1632)
15. Reykowski J., *Motywacja, postawy prospołeczne a osobowość*. PWN , Warszawa 1986
16. Szewczuk W., (red), *Słownik psychologiczny WP*. Warszawa 1979
17. Szlosek F., *Wstęp do dydaktyki przedmiotów zawodowych*, ITE, Radom, 1995.
18. Strelau J., *Psychologia temperamentu*, PWN, Warszawa 1998
19. Tomaszewski T., (red.), *Psychologia* PWN, Warszawa 1978

